

DE GAULLE KRIZĖ

JOS TARPTAUTINIAI IR VIDAUS POLITINIAI ASPEKTAI

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Il balsų dauguma išgelbėjo Georges Pompidou vyriausybę nuo priversimo atsistatydinimo ir tai Prancūzijoje bei visame laisvame pasaulyje buvo sutikta su palengvėjimo jausmu. Tiesa, nepasitikėjimo vyriausybei pareiškimas dar nevestų prie paties prezidento de Gaulle atsistatydinimo. Jis dar gali prezidentauti penkis metus ir galėtų paleisti seimą, paskelbdamas naujus rinkimus, tačiau tie politiniai ėjimai būtų padidinę riziką, kad Prancūzija galėtų paskęsti chaose, kas nebūtų niekam naudinga, išskyrus gal Maskvą, tačiau ir toji negali būti visai tikra dėl ateities krypties.

Kaip žinia, paskutinioji krizė prasidėjo studentų neramumais, kuriuos, kaip Amerikoje ir

Vokietijoje iššaukė studentų bodėjimasis nusistovėjusia tvarka. Nors Europos studentų sukilimo vadai save laiko marksistais, tačiau iš tikro jie yra anarchistai. Simpatijų nusistovėjusiam režimui Sovietų Sąjungoje jie neturi, jie žavi visi daugiau Mao Cetungu, Ho Čimin ir Castru, atseit, režimais, kur vyksta 'akcija'. Kur toji 'akcija' veda, jie nesuka per daug galvos, jie norėtų tikėti, kad ji vis dėlto veda mases prie išsivadavimo nuo bet kokios prievartos ir valdžios, įskaitant ir komunistinės valstybės biurokratiją.

Toji "filosofija" nėra per daug rimta ir normaliai neturėtų vesti prie didesnių sukrėtimų,

nes daugumas žmonių vis dėlto yra daugiau ar mažiau patenkinti nusistovėjusia santvarka ir nenorėtų jos keisti į nežinomą avantiūrą. Užtat tokioje Vokietijoje šeiminkės pylė vandenį ant demonstruojančių studentų galvų ir viešojoje opinijoje, apamai imant, buvo policijos pusėje, nors jie griebėsi žiaurių priemonių ir buvo kalbama apie specifinį vokišką žiaurumą.

Netrukus tačiau pasirodė, kad prancūzų policija ne tik neapsileido savo kolegoms Vokietijoje, bet juos net pralenkė. Iš viso, sunku turėti tikėtis, kad policija malšindama riaušes būtų švelni. Tai neįmanoma. Tačiau ar toji policijos reakcija iššaukia pasipiktinimą ar pritarmą, priklauso nuo nuotaičių plačioje visuomenėje.

Prancūzijoje nuotaikos nebuvo per daug palankios de Gaulle režimui. Tiesa, jis davė kraštui dar nepažintą gerovę ir pastovumą. Apetitas bet gi auga bevalgiant. Prancūzų masės mažiau uždirba ir mažiau ištaigingai gyvena už vokiečių mases. Ir kada daugelis iki šiol buvusios prabangos dalykų, kaip automobiliai, šaldytuvai ar televizijos aparatai pasidarė prieinami darbininkijai, daugiau negu kada nors norisi atlyginimo pakėlimo, kad tą buvusią prabangą pavertus kasdienio reikalingumo dalyku.

Todėl pavasarinės studentų riaušės, beveik normalus dalykas kiekviename krašte, užkrėtė plačias gyventojų mases, reikalaujant ir sau pagerinimų. Prancūzijos komunistai, kurie į kai kuriuos studentus žiū-

(Nukelta į 2 psl.)

mos šeimos židini.

Ivykusios tragedijos apimtį, jos paliktus pėdsakus sunku keliais žodžiais aprašyti, ypač kada vienu smūgiu taip skaudžiai buvo paliestos 3 lietuvių šeimos. Daugelis lietuvių kolonijų jas visas gerai žino, jų likimą skaudžiai išgyvena. Gi Vytautas Raulinaitis, ta tikra skrajojanti draugystė, gražus žmonių sugyvenimo ir optimizmo, grožio ir šviesių idėjų simbolis, plačiai žinomas ne tik skaitlinių jo draugų, bet ir visoje lietuvių visuomenėje. Ne tik kaip skulptorius ir dailininkas, bet ir kaip Čiurlionio Ansamblio ir okteto narys, jis visur skleidė meno, grožio, o kaip skautas, ir skautybės gražiąsias idėjas ne tik darbais, bet ir savo asmenybe.

ALTS-gos Chicago skyrius gegužės 19 d. suruošė Dirvos bendradarbio Vytauto Meškausko paskaitą apie bendradarbiavimą su okupuota Lietuva ir inž. Valdo Adamkaus-Adamkavičiaus pristatymą visuomenei prieš rinkimus į Chicago Sanitarinio Distrikto patikėtinius. Nuotraukoje iš kairės: Vytautas Meškauskas, inž. Valdas Adamkus ir ALTS-gos Chicago skyr. pirm. Petras Vėbra.

V.A. Račkausko nuotrauka

Bendradarbiavimas, politika ir verslas

Šitokiais klausimais Dirvos laikraščio komentatorius Vytautas Meškauskas š.m. gegužės mėn. 19 d. 4 val. p.p. Balio Pakšto salėje susirinkusiems visuomenės nariams dėstė savo mintis.

Pradėdamas savo paskaitą jis pažymėjo, kad kalbėti ar rašyti apie vadinamą "bendradarbiavimą", ar kaip dabar sakoma bendravimą, t.y. santykiavimą su okupuota Lietuvos pareigūnais bei ištaigom ir likti nenuobodžiu, praktiškai neįmanoma. Tiek daug apie tai prikalbėta. "Šiandien dar drįstu paliesti tą temą tik dėl to, kad man atrodo, jog tema pas mus iki šiol buvo liečiama tik iš, jei galima taip išsireikšti, teorinės pusės, tačiau iš tikro, jei mes kasdieniam gyvenime susiduriame su klausimu "bendraviti" ar ne, o jei "bendraviti" tai kaip, mes paprastai susirandame atsakymą į tuos klausimus išeidami iš savo asmeninių praktiškų interesų, o ne teoretinių samprotavimų, legalių to aspektų; patriotizmo, tautos likimo ir panašiai. Kalbėdamas, taip sakant, praktiškai, aš negalėsiu nepaminti kai kurių organizacijų ir šiaip jau visuomenės veikėjų. Už tai iš anksto atsiprašau, tačiau pateisinimui galėčiau pridurti, jei kas nors išeina į viešą gyvenimą, pasilipa ant scenos, ar šiaip ant kokio paaugstinimo pasakyti "žodį į tautą", tai negali apie jį patį. Apie tai, kaip jis atrodoklausytojui, o ne sau pačiam".

Po šios įžangos ir dar kelių pastabų bei faktų iš mūsų praeities politinio ir visuomeninio gyvenimo, paskleidė konkrečias mintis apie mūsų politikus. Anot prelegento, platesnę visuomenę daugiau jaudina ir su-

kelia ginčų ne kurio nors kultūros kūrėjo asmeninis apsisprendimas, kiek saujelė mūsų politikų, kurie atvirai kalbant, visą košę ir užvirė. Mes turime žmonių kuriems rūpi darbas politikos dirvoje.

"Aš nepavydžiu mūsų politikams šiandien. Jų veiklai sunki dirva. Šiame krašte yra įsisebėjusi Amerikos Lietuvių Taryba. Jos veiklą nesunku kritikuoti, pinigų išleista gana daug, pasiekta ne kažin kas. Bet praktiškai galvojant labai sunku surasti geresnį pakaitalą, kuris būtų daugiau pasiekęs. Amerikai vis mažiau besidomint specifiniais Lietuvos reikalais, o daugiau santykių pagerinimu su Sovietų Sąjunga, norintiems būti politikais turėjo ateiti mintis, kad ir mums (ar teisingiau - jiems) reikia pažuvauti praktiškų galimybių ežere, nes politika juk ir yra galimybių išnaudojimo menas".

"Ir štai trys visuomenininkai yra net Vlikui parašę raštą, prašydami dar kartą peržiūrėti veiksmų nusistatymą bendradarbiavimo klausimu. Kaip žinia, veiksniai pasisakė už bendradarbiavimo išlaikymą privatinėje plotmėje, kad iš jo nebūtų išvesta, jog išeivija yra atsakiusi nepriklausomos Lietuvos minties ir kad ji sutinka su nusistovėjusia bukle. Pasak tos trijulės, bendradarbiauti reikia Lietuvos išlaisvinimo tikslu. Kad ir nežmoniškai, bet tik kito niškai!"

"Esama pažiūros, kad Lietuva ilgesni laiką pasilikis Sovietų Sąjungos dalimi ar geriausiu atveju jos satelitu. Tokioje būklėje -- svarbiausias mūsų tikslas būtų išlaikyti lietuviškumą, nes jei lietuviai nesijaus skirtingos tautos, nieko

nepadės ir palankiausios nepriklausomybei aplinkybės. Mintis gal būtų ir nebloga, jei ją galėtumėm įgyvendinti. Praktika rodo, kad mes čia galime ne padėti, bet pa-kenkti, ir pats geriausias dalykas šiuo metu būtų prašyti Dievo malonės, kad kai kurie žmo-

(Nukelta į 2 psl.)

● JAV KARIUOMENĖS vadovybė Saigone paneigė žinias, jog iš Washingtono buvo atsiųstas įsakymas 3 mėnesių bėgyje nugalėti priešą ir baigti karą Vietnamu.

Karas ten įsisibavo į aštrias formas, patiriant išabiejusių didelių nuostolių. Pirmadienio spauda skelbė apie 932 žuvusius priešo karius. Vyksta didelis spaudimas į Saigono miesto ir į didesnes JAV karines bazes, P. Vietnamo žiaurėje.

● PARYŽIUJE vykstant deryboms tarp vyriausybės ir uni-jų atstovų streikui baigti, komunistų vadovaujamy uni-jų atstovai siekia streikus dar labiau išplėsti.

Premjero Pompidou taktika siekia atskirti studentų demonstracijas nuo streikuojančių darbininkų, su pastaraisiais ieškant kompromiso naujų ūkinių reformų ir jų padėties pagerinimo siūlymais.

● SPECIALI JAV SENATO pakomisė rado, kad praeitą vasarą Newarke, N.J., vykusios riaušės buvo inspiruotos "kriminalinės konspiracijos". Pakomisė turi duomenų, kad kai kurios grupės dar ir dabar intensyviai dirba, kad neatlyžtų nuotaukos naujoms riaušėms. Spaudoje nėra šma apie tų grupių tikruosius vardus, tik sakoma, kad jų tiksluose glūdi noras "nuversti vyriausybę į jėga ir riaušėmis".

● VIENAS PO KITO aukštesnio rango JAV kariai viešai pradeda reikšti nuomonę, kad Š. Vietnamo bombardavimų sustabdymas neša didelių nuostolių JAV kariams ir bendrai karinei situacijai. Pats prezidentas Johnsonas per televiziją perduotoje kalboje pareiškė, kad Š. Vietnamo karių infiltracija pasiekė rekordinius skaičius.

● HONG-KONGO bankininkai džiaugiasi atplaukiančiais pinigais iš Saigono aukštųjų valdžios pareigūnų. Tie indėliai pastaruoju metu net patrigubėję. Atrodo, daugelis tų pareigūnų tuo būdu stengiasi užsitikrinti savo ateitį.

Skulptorius Vytautas Raulinaitis, tragiškai žuvęs automobilio katastrofoje.

Gegužės 24 d. naktį, 11:50 val. vak. greitkelyje prie Washingtono, D.C., automobilio katastrofoje žuvo skulptorius - dailininkas Vytautas Raulinaitis. Žuvo kartu vykstantieji: okeanografijos inžinierus Mykolas Slapšys su žmona Monika ir R. O. Puzinauskienė, inž. Vyt. Puzinausko žmona. Aldona Raulinaitienė, sunkiai sužeista, guli Silver Springs Holy Cross ligoninėje. Šeštadienio, gegužės 25 d., rytą žinia pritren-

kė ne tik artimuosius, bet visą lietuvių visuomenę. Clevelande, kur gyvena Raulinaičio šeima ir Slapšienės motina ir sesuo M. Marcinkevičienė su šeima, niekas pradžioje nenorėjo tikėti, nes tik ką čia mitytas ir visų mėgtamas V. Raulinaitis džiaugėsi nauju darbu ir naujomis gyvenimo perspektyvomis.

Kurį laiką dirbęs su dail. Vytautu Jonynu New Yorke, vellonis džiaugėsi grįžtas į savo myli-

Susirinkimo dalyviai klausosi Vytauto Meškausko paskaitos.

V.A. Račkausko nuotrauka

Bendradarbiavimas, politika...

(Atkelta iš 1 psl.)

nės nustotų politikuoti, ir štai kodėl. Paskutiniame Metmenų Nr. 15 stiprų įspūdį man padarė tilpęs Felikso Jucevičiaus straipsnis: "Idealizmas ir realizmas lietuvių gyvenime". Autorius iš profesijos yrakūnigas ir pragyvena klebonaudamas Montrealio Aušros Vartų parapijoje. Tas rašinys yra iššauktas mūsų ginčų dėl bendravimo. Jame man krito į akis tokia vieta, kurią manau tikėtų perskaityti šiame susirinkime ir su labai rimtu pagrindu pasipiktinti:

"Mano supratimu, lietuvių tauta tebuvo laisva šiame šimtmečiuje tik aštuonis metus, t.y. nuo 1918 m. iki 1926 perversmo. Nuo 1926 m. tautos laisvė vis labiau ir labiau darėsi nelaisvė. Ši belaisvė išsisakė partijų ir organizacijų uždarinėjimu, suvalkiečių sukilėlių bei komunistų šaudymu, režimo kritikų metimu į kalėjimą. Štai kodėl tautininkai turi mažiausiai teisės šandien kritikuoti sovietinį režimą. Negali šaukti, jei tau sviedžia tą patį akmenį, kurį taip neseniai tu sviedei kitam".

"Nenoriu čia ginčytis su tomis mintimis, bet tik konstatuoti, kad autorius turi labai miglotą supratimą ir apie komunistus, ir apie tautininkus ir apie valstybės santvarką ir jos teisėtumo bei teisingumo klausimus. Užtenka tik konstatuoti, kad visas kunigo paminėtas tolimesnis nepriklausomybės laikotarpis praėjo, kad ir vietomis gana nuobodus ir lėtas, bet tautinės revoliucijos ženkle, ir ją negalima vertinti išeinant iš paskiro individo teisių apsaugos. Juk tas

pats buvo visoje Rytų ir Vidurio Europoje.

"Iš tos citatos ir kunigo Jucevičiaus galvosenos reikėtų pasidaryti tokią logišką išvadą: Lietuvių tauta dabar gyvena komunistinėje sistemoje ir tai yra faktas, su kuriuo reikia sutikti. Bet kokios išvadavimo ar didesnės laisvės galimybės slypi tos sistemos evoliucijos srityje. Jei jis, taip pasakęs, pasidlytų mums visiems nusiraminti ir žiūrėti kas bus toliau, gal ir galima būtų sutikti. Bet didžiausiam mano nusteimui autorius to ne tik nesilū, bet reikalauja pertvarkyti Vliką, siūlydamas jį sudaryti ne iš partijų, už kurias balsavo mūsų seneliai, bet atstovai tų organizacijų, už kurias balsuoja šandieniniai lietuviai.

"Čia turėtų kilti klausimas, kam gi reikalingas Vlikas, kas jį sudarytų ir ką jis galėtų padaryti. Čia kunigas sutampa su tais keliais politikais, kurie reikalauja peržiūrėti bendravimo su kraštu principus ar taisykles. Nejaugi jie mano, kad jie ar Vlikas gali būti pakviestas į koalicinę vyriausybę?

Nereikėtų tur būt priminti, kad komunistams tai mažiausiai rūpi. Visus mūsų veiksmus jie stengiasi praeiti tylo mis.

Iš viso, sovietai nori kultūrinio bendradarbiavimo visų pirma kaip špionažo priemonės. Ir tai plačiausia to žodžio prasme. Atsiminkime, kad 90% čia siunčiamų žmonių, yra vadinamųjų griežtųjų mokslų profesionalai kaip inžinieriai, matematikai, gydytojai. Jie siunčiami tam, kad praplating savo profesinius horizontus būti daugiau naudingi Sovietų Są-

jungai.

Tuo tarpu pas save išleisti sovietai tokios rūšies žmonių vengia. Pirmas dalykas, jie nenori išduoti savo būklės tose srityse, antra vadinamus humanitarus lengviau papirkti tradiciniu rusišku nuoširdumu. Jei kas juo paperkamas, pradedama zonuoti dirva tolimesniam panaudojimui. Daugelis to nesupranta, bet kai kurie tą bandymą perkanda ir ižiūri tikruosius tikslus. Reikia atsiminti, kad bolševikai daro atranką, jie vienam pasiūlo tai, ko kitam jokiu būdu nepasiūlys. Iš viso, kaip taisyklė kiekvienam apsilankiusiam užveda ma asmens byla, kurioje ilgai visi daugiau ir daugiau padaroma įrašų. Ieškoma atitinkamo asmens stiprių ir silpnų pusių. Galimas dalykas, kad tais daviniais niekad nebūsimas pasinaudota. Tačiau tokių asmens žinių rinkinys — kartoteka yra stipriausias kiekvieno režimo žvalgybos ginklas.

"Kokios būtų mano asmeniškios išvados? Ateitis, jei visi ženklai neklaidina, priklauso nacionalizmui. Taip tvirtina net senatorius Kennedy, kuris savo priešrinkiminei kampanijai galėjo pasisamdyti visus reikalingus žinovus. Net tokie škotai, kuriuos visi laikė galutinai suanglėjusiais, šandien pasijuto esą skirtingi nuo anglų. Negali sugyventi nei valonai su flamais Belgijoje. Ir Lietuvos komunistai ar jais apsimetę, pirmai progai pasitaikius bandys išgauti daugiau teisių ir laisvės. Bet tam jie nereikalingi nei mūsų patarimo, nei pamokinimo, nei talikos — toji talka gali tik pakenkti, nes tuojaus bus surišta ne tik su mūsų veiksniais, bet ir su CIA.

Lietuvybės išlaikymu Lietuvoje rūpinasi patys ten gyvenę lietuviai.

Iš viso, žmonijos pažangos paslaptis slypi darbo pasidalinimo principu. Ten gyvenę gali ieškoti, kaip geriausiai išnaudoti aną sistemą, čia išikūrę gali puoselėti idėjas, apie kurias ten galvoti draudžiama. Tam nereikia jokio formalaus bendravimo, užtenka tik domėjimosi, asmenų kontakto.

Žinia, visada atsiras žmonių, kurie parašys himną Stalinui, giesmę Lietuvos nepriklausomybei 50 metų sukakčiai, sukombinuos ženklelį ant atlapo taisukakčiai paminėti, bet ne nuo to priklauso ateitis.

Ir dar daugiau galima sakyti, kad mūsų politika faktinai yra ne politika, bet daugiau apeigos, kaip prie Karo Muziejaus. Paminime kokią sukaktį ir išsiskirstom visiems metams. Pilnai sutinku, kad daugelis, ypač jaunesniosios kartos, tokia veikla bodisi, jie čia neturi progos pasireikšti visu talentu. Tokiems aš norėčiau duoti nemokamą patarimą bandyti laimės Amerikos politikoje. Visų pirma šandien jau reikia gelbėti ne Lietuvą, bet Ameriką, antra, pasisekimas šio krašto politikoje be abejo bus naudingas ir tėvynei".

Su šitokiais linkėjimais baigė savo paskaitą Dirvos politinių žinių komentatorius Vytautas Meškauskas. Šią paskaitą surengė Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga Chicagoje.

Visi paskaitos dalyviai buvo susodinti prie atskirų staliukų. Galėjo paskaitos metu ir diskusijų proga laisvai pareikšti savo mintis ir samprotavimus. Visai nesijautė tos mūsų tarpe įsivyravusios įtampos tarp "veiksmingų konservatorių" ir "liberalių bendravimo šalininkų". Dar ir diskusijoms pasibaigus buvo galima laisvai su abiejų pusių pasekėjais pabendrauti ir patirti abiejų frontų nuotaikas ir įgeidžius. Gal būtų dar per anksti daryti teigiamas išvadas ALTO ir VLIKO vedamos politikos naudai. Tačiau teko patirti, kad bendravimo šalininkai pradeda savo skrydį kreipti tikroviškų ir daugumai priimtinių galimybių linkme.

Ta pačia proga tenka išreikšti padėką ir dėkingumą Lietuvų Tautinės Sąjungos Chicago skyriaus valdybai ir jos pirmininkui Petrui Vėbrai už gražiai ir originaliai atliktą kultūrinį darbą.

Ign. Andrašius

DE GAULLE KRIZĖ...

(Atkelta iš 1 psl.)

rėjo kaip pamišėlius, negalėjo nepasinaudoti jų duota proga. Juo labiau, kad ta proga naudojosi visi de Gaulle politiniai priešai. Kaip jau minėjome šioje vietoje, komunistai buvo de Gaulle 'lojalioje opozicijoje', nes jiems patiko jo užsienio politika. Jis atitraukė Europą nuo Amerikos ir dabar jo misija komunistų akyse, kaip ir užbaigta.

De Gaulle režimo tolimesnė ateitis priklausys nuo derybų su unijom dėl atlyginimo pakėlimų, kurie savo keliu ves prie revoliucijos ūkiniam gyvenime. Kad tuos reikalavimus patenkinus, vyriausybė bus priversta sumažinti išlaidas atominiam ginklaviui ir buvusių kolonijų paramai, atseit, turės vesti mažiau išdidžiųjų užsienio politiką. De Gaulle kalbos apie savo valiutos reikimą auksu turės nutil-

ti. Kad patenkinus darbininkų ir tarnautojų reikalavimus, Prancūzija bus priversta daug greičiau spausdinti ir leisti į apyvartą frankus, negu tai galima būtų suderinti su turimom aukso atsargom. De Gaulle, atrodo, pergyvens krizę liekant su daug mažesniu autoritetu negu iki šiol turėjo. Galimas dalykas, kad tai turės ir geros įtakos į laisvojo pasaulio raidą. Prancūzai, įskaitant ir patį de Gaulle žinios, kad jie nesudaro išimties. Tai gal ves prie didesnės Vakarų vienybės.

Pats de Gaulle, nepatenkintas maža dauguma seime, nutarė savo prestižą atstatyti referendumo keliu. Jis turbūt teisingai tikisi, kad tauta, pastatyta prieš klausimą: de Gaulle ar chaosas — pasisakys už jį. Bet prieš tai dar turi būti likviduoti streikai pakeliant darbininkų atlyginimą ir unijų galią.

NAUJOS, IDOMIOS KNYGOS!!! UŽSISAKYKITE PER DIRVĄ!!!

A. Merkelis — SMETONA — Monografija	\$12.00
V. Šliogeris — A. SMETONA — ŽMOGUS IR VALSTYBININKAS	\$2.00
O. J. C. Norem — TIMELESS LITHUANIA	\$4.00
B. Armonienė — PALIK AŠARAS MASKVOJE	\$3.00
L. Mitkiewicz — WSPOMNIENIA KOWIENSKIE	\$7.50
(Buv. Lenkijos karo attachė prisiminimai iš Kauno 1938-39 m.).	
V. Volertas — SĄMOKSLAS — premijuotas romanas	\$3.50
A. Baronas — PAVASARIO LIETUS — romanas	\$2.50
St. Yla — MODERNI MERGAITĖ	\$4.00
Vytė Nemunėlis — MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS	\$3.00
J. Juodis — TAUTOS KELIU — paveikslų albumas	\$7.00
Gr. Šimukonienė — SU DAINA — Lietuviškų dainų rinkinys	\$2.00
J. Budrys — KONTRŽVALGYBA LIETUVOJ	\$2.50
Pr. Alšėnas — MARTYNAS JANKUS	\$4.00
R. Skipitis — NEPRIKLAUSOMA LIETUVA	\$7.00
Dagys — SKULPTŪRŲ IR PAVEIKSLŲ REPRODUKCIJOS (angliškų įvadu ir parašais)	\$6.00
A. Vaičiulaitis — GLUOSNIŲ DAINA — PATAVIMAI	\$2.50
J. Mekas — PAVIENIAI ŽODŽIAI — POEZIJA	\$4.00
A. SKEMOS RASTAI I tomas	\$6.00
Dambriūnas, Klimas, Schmalstieg — INTRODUCTION TO MODERN LITHUANIAN	\$7.00
P. Tarulis — VILNIAUS RŪBAS — minkštais viršeliais	\$3.00
J. Gliuda — THE SONATA OF ICARUS (Ikaro Sonata — angliškai)	\$5.00
J. Švaistas — DANGUS DEBESYSE kietais viršeliais	\$3.75
Mykolas Vaitkus — NEPRIKLAUSOMYBĖS SAULĖJ (Prisiminimai — 1918-1940)	\$2.50
LITERATŪROS METRASTIS — Trečioji Pradalė ir Ketvirtoji Pradalė kietais viršeliais	\$3.75
J. J. Daužvardis — POPULAR LITHUANIAN RECIPIES	\$2.00

DIRVA,
6907 Superior Avenue,
Cleveland, Ohio 44103

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00, Single copy 10 cents,

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00, Dirva išeina tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Mirusiems pagerbti

Praeities gilų miegą kas pažadint galėtų?
Kas jos dvasią atspėtų? Jai įkvėptų gyvybę?
Kas suprasti pajęgtų tamsią amžių tolybę?
Kas bent uždangos kraštą mums praskleisti mokėtų?

Maironis

Gerbiame savo mirusius artimuosius, gerbiame tautai nusipelnčius asmenis. Prisimename juos išoriniu gestu, tradiciniu mostu, gilia širdgėla apgaubtais prisiminimais, prisimename ir kitomis progomis, kalbėdami apie jų padėtus pagrindus, atliktus darbus, kad sekančioms kartoms būtų iš ko pasimokinti. Istorija yra prisiminimų mokslas, istorinių asmenų darbais sukurti paminklai byloja apie didžius darbus, pasiukojimą, tikrąją meilę pasauliui, tautai ar artimam žmogui.

Mirusiųjų prisiminimas -- tai ne vien rimta susikaupimo valanda, bet kartu ir žvilgsnis į save, į dabartį, į atliekamus darbus ateičiai. Mirusiųjų prisiminimas -- tai kartu priesaikos atnaujinimas, duotų pasižadėjimų pakartojimas. Nes kas gi iš tos pagarbos mirusiems, jei nusiukę vėl grįšim tik į pilką kasienybę, tik tam momentui pareigos atlikimą?

Milijonai žmonių dar ir dabar gyvena vienos dienos muselės ar vabzdžio gyvenimą. Žemės plotai pilni juodų dėmių, ženklinančių arba gamtos primityvumą, arba sunkiai išaiškinamą nutolimą nuo daug kur laimėtų žmoniškumui iškilti principų. Dar ne visus žemės plotus yra pasiekusi civilizacijos pažanga, tuo labiau žmogaus dvasinių galių laimėjimai. Kūrybiniai laimėjimai toje ar kitoje srityje dar laukia tolimesnės plėtotės žmonių.

Mirusieji atliko savo pareigą, palikdami tolimesnius darbus tęsti sekančioms kartoms. Tas ryšys yra nenutrūkstamas gyvenimo eigoje. Prisimindami mirusiuosius, kartu žvelgiame į savo tautos praeitį, jos kovas, padarytą pažangą. Čia prasiskleidžia puošnus nuveiktų darbų, pasišventimo, tėvynės meilės ir stebėtinio patriotizmo vainikas. Tas vainikas nenuvytęs laiko audrų ir vėjų nesutaršytas. Jis kviečia ne liūdėti, ne mirtį kaltinti, bet taisyti kas taisytina, tiesti, kas tiestina ir siekti to, kas privalo būti atsiesta.

Mums rašo

ZODIS LIETUVIAMS

Prieš pora tūkstančių metų maža graikų tauta sakydavo: "Kur graikas įkėlė koją, ten yra Graikija". Taip pat romėnai sakydavo: "Kur romėnas, ten Roma". Tai kilnus laisvo žmogaus sielos reiškinys. Laisvas, kilnios dvasios žmogus nenori būti visą laiką ateiviui ar svečiui. Jis nori būti ŠEIMININKU. Vergas pasitenkina verkšlenimu ir būnant šeimininko tarnu.

Tikrai nežinome, kada mūsų protėviai atvyko į Pabaltį. Bet ir jie, kaip graikai ir romėnai, pasakė: "Čia yra mūsų žemė — Lietuva".

Gale 15-to šimtmečio, Kolumbui atradus Ameriką iš visų kraštų plūdo ateiviai ir, kaip senovės graikai, romėnai ir lietuviai, sakė: "Čia yra mūsų žemė". Arė žemę, statė namus, miestus, tiesė kelius, kūrė civilizaciją ir valstybę. Tačiau dalis tų ateivių, dvasios ver-

gų, nenorėjo ir nenori būti šeimininkais. Nori likti tarnais.

Dvasios vergai mėgsta tik verkšlenti. Kalbu tik į žmones, kurie yra arba apsilieję, arba per daug pasinėję į materialinio gerbūvio siekimą, ir, pragyvenę eilę metų šiam krašte, dar tebėra ateiviai, NE ŠEIMININKAI, NE PILIEČIAI šio krašto.

Šiomet, lapkričio 5 dieną įvyks labai svarbūs rinkimai. Prezidento ir Kongreso. Tie rinkimai gali nulėmti arba krašto politikos posūkį prie sveiko Amerikonizmo arba vėl, ketu-

TREČIOJI TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ

J. J. BACHUNAS

Jau daugelis girdėjo, aktyvieji lietuviai visi žino, bet netikiu, kad tai būtų nusibodę vėlišgirsti, jog liepos 7 d. Chicagoje, įvyksta Trečioji Tautinių Šokių Šventė, kurią globoja JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenės, ruošia tam specialiai sudarytas vykdomasis komitetas, o visą meninio parengimo darbą atlieka pasišventusių šokių mokytojos ir mokytojai ir daug šimtų jaunųjų šokėjų Amerikoje, Kanadoje ir kituose kraštuose. Ši kartą, kaip žinoma, yra dedamos pastangos į šventę atgabenti jaunų lietuvių šokėjų ir iš tolimesnių kraštų.

Kas yra šokis ir kokia šokio prasmė, aš nemokėčiau nei kitiems, nei sau gerai išaiškinti, pats ilgesnį metų nebebūdamas aktyviu šokėju. Bet kaip tautinių šokių žinovui, man labai aišku,

riems metams, palikti ir toliau liberalams vesti kraštą pražūtin. Komunizmo vergijon. Kad galėtum balsuoti, turi būti krašto piliečiu išbuvęs 90 dienų. Tapti piliečiu užtrunka apie du mėnesius ar daugiau. Kad galėtumėt balsuoti, tai pilietybės aplikacija turit pildyti be vienos dienos atidėliojimo. Pabuskit!

D. Klinga

ką mano akiai tai parodo ir širdžiai pasako. Jame aš matau lietuviško grožio, tautinės dvasios ir gyvybės paveikslą, be žodžių girdžiu tartum dainą, kurią pareiškia dailūs judėdžiai ir ritmai. Kai juos atlieka tinkamoje aplinkoje didelis skaičius šokėjų, išpūdis dar didesnis, pergyvenimas dar gilesnis. Gal dėl to tradicija virstančios didžiosios mūsų tautinių šokių šventės taip traukia visų dėmesį ir tuo jos sudaro stambų mūsų tautinio gyvastingumo įvykį.

Iš šiemetinės Trečiosios Tautinių Šokių šventės laukiau labai daug, — ne tik to paties, kaip jau buvo praeityje, bet kažko daugiau ir išpūdingiau. Šiai šventei suorganizuoti yra sudarytas energingų asmenų komitetas, kur matome vardus, kaip R. Domarkaitė, V. Kleiza, R. Kučienė, M. Rudienė, J. Pakalka, J. Paštukas, V. Radžius, B. Shotas ir J. Zdanis. Tam visam pasireiškusiu aktyvistų štabui pirmininkauja dr. Leonas Kriaučeliūnas, ir tai man ypač daug pasako. Dr. L. Kriaučeliūnas yra pasižymėjęs, kaip vienas iš gausių organizatorių lietuvių tarpe.

Ne kartą buvome liudininkai, kad kokio tik darbo jis ėmėsi, visada jam sekėsi, o dar tikriaupasakius -- jis visada pasistengdavo ir sugebėdavo savo pasiryžimą ir pasiimtą pareigą tinkamai įvykdyti. Gražius ir didelius užsimojimus visiems nesunku sugalvoti ir pasigarsinti, bet juos kaip reikiant įvykdyti ne kiekvienam pasiseka ir valios užtenka.

Kiek prisimenu, didžiosios mūsų tautinių šokių šventės, žinoma, daugeliui šimtų šokėjų, mokytojų ir organizatorių su pasiaukojimu pasidarbavus, nebūdavo tarpe tų iškilmingų sąskrydžių, kurie brangiai kaštuoja ir nuostolius neša. Praeityje šokių šventės netgi pelno gaudavo, kartais ligi 10,000 dolerių ir daugiau. Ir tą pelną paskirstydavo labai vertingiems ir reikalingiems kultūriniais uždaviniais paremti.

Kadangi Chicagos ir kitų miestų ir apylinkių lietuviška bendruomenė visomis šokių šventėmis labai nuoširdžiai domėjosi ir apsilankymu palaikydavo, nėra abejonės, kad tas pats pasikartos ir šiais metais, ypač kai šventės programa vis gerinama ir tobulinama. Šiomet ir išlaidų bus daugiau, bet labai reikalingų ir neišvengiamų išlaidų. Mat, norima iš Europos atsikviesti šokių programai praversti nau-

VIRŠUJE: Lietuvių tautinių šokių grupių bendras pasirodymas Lietuvių Dienoj pasaulinė mugėje New Yorke. Šią vasarą daug didesnis skaičius šokėjų suvažiuos į JAV ir Kanados Tautinių Šokių šventę Chicagoje. V. Maželio nuotrauka

ją talentingą lietuvių aktorę Eretaitę ir kiek galima didesnį skaičių jaunųjų lietuvių šokėjų iš kitų kraštų. Daugeliui jų reikia palengvinti kelionės išlaidas. Bet ši mūsų auka labai prasminga tuo, kad padės didesniai jaunų lietuvių skaičiui pabendrauti su Amerikos lietuvišiais, sustiprinti jų lietuvišką savijautą ir pastumti, kaip daug yra užsienyje lietuvių, kada sugebame juos sujungti. Tam tikslui komitetas jau dabar yra pradėjęs rinkti aukas ir suranda stambių aukotojų, bet lygiai svarbus ir kiekvienas doleris, kukli, bet nuoširdi auka.

Nežiūrint padidėjusių išlaidų, visticiek tiklu, kad ir šiais metais Trečioji Tautinių Šokių Šventė duos tiek pat pelno, ir gal net daugiau, negu praėjusios. Tiklu dėl to, kad šio Komiteto priešakyje matau dr. L. Kriaučeliūną, kuris yra įrodęs savo retus gabumus visuomet labai sėkmingai įvykdyti kiekvieną darbą, kuriam tik ėmėsi vadovauti.

Sėkmės jam ir ištvermės, o mes visi nepamirškime Šokių Šventės Komiteto palaikyti ir paremti.

SUSIPAŽINKIME SU AUSTRALIJOJOS LIETUVIAIS

įsigydami leidinius apie jų visuomeninį ir kultūrinį gyvenimą.

KREPŠINIO IŠVYKA AUSTRALIJOJON.

Redagavo Jonas Šoliūnas. Daug nuotraukų. Knygoj yra daug medžiagos apie Australijos lietuvių gyvenimą. 133 pusl. Kaina \$3.00.

Gaunama Dirvoje, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103 ir pas leidėją — J. J. Bachunas, Tabor Farm, Sedus, Michigan 49126.

Taip pat patariame visiems įsigyti knygą

BLEZDINGELĖS PRIE TORRENZO,

kurioje Pulgis Andriusis, Vl. Radzevičius ir kt. išklięji Australijos lietuvių spaudos žmonės vaizdžiai patiekia mūsų brolių gyvenimą tolimame kontinente. Knygos kaina — 2 dol.

Los Angeles lietuvių tautinių šokių grupė stropiai ruošiasi Tautinių Šokių šventei Chicagoje. Grupe vadovauja O. Razutienė (vidury). L. Kanto nuotrauka

"DIALOGAS SU KRAŠTU" (30)

BRONYS RAILA

TARP KRAŠTUTINUMŲ

Blaškymasis į kraštutinumus, madų vaikymas, naujos geros idėjos mėgdžiojimas ligi jos nuvalkiojimo — yra įprasti, maždaug "igimti" daugumos žmonių polinkiai. Jie galioja ir mums, lietuviams. Pavyzdžių rastume dešimtimis, bet pasitenkinkim pora trejeta.

Sakysim, koks būtų pagrindinis užsienio lietuvių veiklos turinys: politika, kultūra, ar kova už laisvę? Pokariniu laikotarpiu daugeliui vienintelė reikšminga ir laiko gaišinimo verta atrodė tik politika. Vėliau, maždaug nuo vakar, netikėtai pradeda dailę leisti "kultūros primatas". O šie metai paskelbti Lietuvos Laisvės Kovų Metais (iš didžiųjų raidžių).

Kūrybingos ir labdaringos Chicagos damos kartą sugalvojo suruošti rytinių, dieninių, vakarinių ir naktinių madų parodą. Geras pasisekimas. Tada beveik visose stambesnėse lietuvių kolonijose pasipylė madų parodos, savo rankų darbo suknelių modeliavimai ir modeliuotojų nuotraukos laikraščiuose. Visai padorus užsiėmimas. Stambieji madų saloni tókias parodas ruošia nuolat, vieni trečiadienio, kiti ketvirtadienio popietėm. Mes išsiskyrėm tik tuo, kad naujos suknelės pasiuvimui ir modeliavimui suteikėm metafizinę reikšmę: kilni pagalba seneliams, lietuviška kūryba, menas, amžino grožio, amžino moteriškumo apraiška...

O kai Bronius Budriūnas parašė Dainų Šventei nusisekusią "Tėviškės namų" kantatą, tai šiuo "nauju" ir netikėtu atradimu daugelis taip susižavėjo, kad netrukus prasidėjo kantatų lietus. Tik cantare et cantare. Keli kompozitoriai šoko modeliuoti, o Budriūnas beveik nebespėjo išpildyti naujų kantatų užsakymų. Ir, deja, kaip buvo matyti iš kritikų ir kantaristų ginčo spaudoje, kai kurios kantatos nebegavo laimės pasidžiaugti visuotiniu pasisekimu.

Kova ir jos žodinė patetika

Panašūs požymiai ir kitur.

Kai antikomunistinė lietuvių rezistencija tėvynėje, karui baigiantis ir tuoju po karo, gaivališkai kilo ir veiksmiškai buvo pati atkakliausia, tai užsienyje senųjų partijų politikai pabėgėliai labiausiai rūpinosi Lietuvos seimų ir vyriausybių atgaivinimu ir taisyklėmis, kaip jie išlaisvinimo kovai vadovaus. Kai rezistencijos krypties koordinavimas ir ryšiai su kraštu tada labiau negu kada nors buvo gyvybiškai reikalingi, retas čia apie juos ir girdėti norėjo. Kokie čia ryšiai, koks bendradarbiavimas, kai geležinė uždanga aklinau nusileido? Kova, tik kova už monopolinę teisę atstovauti tautos valią ir jai iš užsienio vadovauti!

Kai tėvynėje virė kruviniausias pilietinis karas, mes čia kruvinai kovojom už teisę vadovauti anų išlaisvinimui. Kai karas pasibaigė, kai laisvės kovos buvo žiauriausiai palaužtos, — jau seniai seniai, jau maždaug prieš pusantro dešimtmečio, — mes šiemet paskelbėm Lietuvos Laisvės Kovos Metus. Gera! apgalvoję, vieningai sutarę, rimtai, apčiuopiamai žinodami, kad toj kovo mes kiek reikiant nedalyvavom, nedalyvaujam ir turbūt greit nedalyvausim.

Bet už tat mūsų intencijos yra pačios kilniausios — mūsų Laisvės Kovų Metai yra skirti Lietuvos nepriklausomybės eucharistinei sukakčiai paminėti. Tai simbolika, ir bet koks ta proga nusišysojimas iš kilnios intencijos būtų prasikaltimas, šventvagiškas pasityčiojimas iš mūsų šlovės.

Bet yra vienas mūsų blaškymasis į patetiškus kraštutinumus, kurį laikyčiau rimtesniu ir galinčiu turėti savo padarinius išliekančio poveikio lietuvių tautos likimo ateičiai. Tai atsakomybės klausimas dėl sovietinės Lietuvos egzistencijos fakto aplamai, dėl Lietuvos komunistų partijos vaidmens šioje dalykų eigoje specialiai.

Mūsų "dešinieji" ir "kairieji"

Ta problema yra sudėtinga ir paini. Beveik nemokėčiau jos išdėstyti keliais paprastais sakiniiais ir trumpai. Rupiai kalbant ir kiek dirbtinai suvedant į du priešingus polių, gal būtų galima joje išmatyti maždaug tokias charakteristikas, atstovaujančias (nerandant tinkamesnio termino) mūsų "konservatyvius dešiniuosius" ir "nusiangažavusius kairiuosius".

Vienas anksčiau plačiai išsigalėjęs ir ligi šiol

dar gera apimtimi tebetvyrantis nusistatymas yra tas, kad komunistų partija išdavė Lietuvą, buvo ir liko okupanto paklusniausiu įrankiu, palaikė ir vykdė sistemą, kuri jokių požiūriu nesiderina su lietuvių tautos dvasia, tikslais ir interesais. Todėl viskas, ką kompartija Lietuvoje daro ir atlieka, yra mums nepriimtina, žalinga, vyliūgiška, atmetina, kovotina. O kadangi totalistinėje kompartijos sistemoje nieko kito negali būti ir nėra, tai viskas, kas iš sovietinės Lietuvos ateina, ar mums siūloma, ar ten pasireiškia, yra nepriimtina, įtartina, apgaulinga, griežtai atstumtina, Judo ženklų atžymėta, pradedant Sniečkaus tipo politrukais, baigiant liaudies ansamblių dainininkais ir šokėjom. Mums tėra vienas doras kelias: — šaukt pasauliui apie Lietuvai padarytą skriaudą ir ligi galo kovot su jos niekšais pavergėjais.

Tokia principinė, diskriminacinė ir "kovinga" laikysena, aišku, turėjo iššaukti kitą kraštutinumą. Pasigirdo pradžioje nedrąsų, bet vėliau vis garsėjančių balsų ir beveik veiksmų, kad taip nėra, o yra ar bent galėtų ir turėtų būti visai kitaip. Komunistų partija esanti taip pat Kremliaus auka, taip pat pajungta. Norėdama ar nenorėdama, bet ji buvo taip pat priversta atlikti okupanto jai uždėtą naštą. Iš tikrųjų, daugelis jos dalyvių šiandien virto lietuviškais patriotais ir pagal sąlygas iš visų jėgų stengiasi išlaikyti tautinį savitumą, rūpinasi tautos reikalais, puoselėja lietuvišką kultūrą. Dar patriotiškesnis esąs sovietinis jaunimas ir gausūs nepartiniai sluoksniai. Sovietinės visuomenės kultūrinį elitą reikia ne smerkti, ne kaltinti, bet jį supracuoti ir jam padėti.

Už kompartijos dar yra tauta. Ten tiek patriotizmo, tiek taurių užmojų, pasiaukojimo ir rizikos, kad atėjo metas mums iš užsienio pasisukti "veidu į Lietuvą". Daugiau nesižaboti pasenusiomis chimieromis ir iliuzijomis, gal net suspenduoti savo maksimalistines svajones apie pilną valstybinę nepriklausomybę. Neatsižvelgiant į nieką, visomis jėgomis artėti prie tautos kamieno, semtis stiprybės iš jos versmių ir kiek galima glaudžiau bendradarbiauti, nesisielojant čia užsieny sugalvotom visokiom abstrakčiom legalistinėm plonybėm.

Pagaliau, jau taip atsitiko, kad lietuvių tauta negalėjo pasirinkti kitokio ir geresnio kelio. Kad nepražūtų, ji turėjo sutikti, kas ir kaip įvyko. Ir niekas jai nepadėjo ir nežada realiai padėti, išskyrus mūsų išeivijų tarptautinėje opinijoje ignoruojamas žodines deklaracijas, memorandumus, straipsnius ir prakalbas, kad mes tai kovojam, artindami laisvės pergalę ir nepriklausomybės laimėjimą. Bet mes kovojam nekovodami ir nieko nepriartindami. Kovojam net ne pasiryžimu kovoti, o tik noru skais čiai pareikšti istorijos archyvams, kad norėjom kovoti...

Drama bus ilga

Labai gaila ir labai nesmagu, jog su skausmo nuodėguliu širdyje jaučiuosi verčiamas pareikšti, kad kolkas nematau vilties patenkinti abiejų kraštutinumų kovotojų ir gal neišvengiamai užsitrauksiu jų abiejų rūstybę — ir "dešiniųjų" ir "kairiųjų". Ir ne dėl to, kad ieškočiau tik balansavimų ir "aukso vidurio", kas pragmatinėje politikoje yra rekomenduotina dorybė, bet kad viduriavimo metodas iš viso niekad nebuvo per daug patrauklus mano būdai ir sveikatai.

Abiejų kraštutinybių kovotojų pažiūros ir principai apskčiai turi moralinio grožio ir po gerą sieką svarbių ir sveikų tiesų — ir abiejų aruoduose po pūrą pelų! Bet kaip atskirti rinktinis miltus pyragui be ašakų? Pats Sallamonas čia neišvėtytų kviečio grūdų nuo pelų, o ką mes, pasivėlavę patekti į Biblijos išminčių kompaniją?

Turbūt nebus kitos išeities, ką jau bėgančios dienos rodo ir kaip kalba degančiuose buteliukuose mūsų pikty ir iškeikimais kapojančių rašytojų rašalas.

Mes esame nusmerkti dramai — prieštaravimų, konfliktų, klaidų, iliuzijų ir neišsipildančių pranašavimų, ilgai dramai. O gal ir tragedijai, kur visuo met yra aukų, kur žūsta ne tik tragedieji, bet ir patys geriausi. Ir kur galų gale laimi teisybė, išlikusiųjų dvasią aplieja vaiski šilima, o tolimam dangaus skliaute virpėdama užsižiebia vilties žvaigždė.

ir kitas reportažas "Atsi- gręžkime atgal", kur labai atvirai rašoma, kaip Stalino metais Bitėnų apylinkėse barbarai komunistai ir jų pataikūnai naikino istorinius paminklus ir kaip dabar bandoma tuos žmones surasti, nors jie ir tebėra senųjų partijos gvardiečių globojami. Apie tai tegu kalba ištraukos iš "Jaunimo Gretų":

"Buvo tokia sena evangelikų bažnyčia Pašyčiuose. Dar senesnis jos bokštas. Tikinčiųjų, kaip žinia, nei

tose vietose, nei aplinkui neliko, ir visai teisingai buvo sumanyta čia įrengti kultūros namus. O kokie gali būti kultūros namai su bokštu! Šalin bokštą! Nesvarbu, kad jis architektūros paminklas ir kad jis, tik jis puošia tą seną mūrą. Šalin, vadinasi, šalin!

Jeigu kam tektų pro šalį važiuoti, užsukit, pasiklauskite, ką sako žmonės.

Yra Lietuvoje Venecija. Yra nuostabus savo keistu grožiu Minijos kaimas, kur gatvė — upės vaga. Ir stovi

Dail. A. Tamošaitienė prie audimo staklių savo sodyboje Kana-doje. Vyr. Maželio nuotrauka

senos trobelės, prigludusios prie vandens ir traukia keliautojo, žvejo, dailininko akį. Tik bijau, kad mūsų Venecija tuoj nepaskęstų tarp žvyro kalnų. Jis čia plukdomas baržomis ir verčiamas ant kaimelio kiemų; ir didžiuliai jo kalnai užspaudžia pirkių duris, sienas ir naikina tą savitą kaimelio grožį. Rašinėjami raštai, prašoma liautis... bet jauni vyrai švilpaujami vykdo kažkieno nurodymus...

Iš šių eilučių matome, kad barbarizmas vyksta, kad lietuviai tuo susirūpinę, jų rūpesčiui išreikšti atsiveria ir laikraščių puslapiai, bet sunku atsispirti prieš "kažkieno nurodymus..." Kieno tie nurodymai? Regis, aišku, kad Maskvos.

Dabar pakeliamas dar arčiau Bitėnų:

"Visai netoli nuo Vilkiškių, Lumpėnų kaime, šalia dainomis ir legendomis apgaubto Rambyno kalno stovėjo senas vėjinis malūnas. Įrengimai buvo savotiški ir tyrinėtojams labai įdomūs, o pats malūnas niekam netrukė, tik puošė kaimelį. Mokyklos vadovas Algirdas Jusaitis labai prašė tarybinio ūkio direktorių Antaną Laurinavičių perleisti malūną mokyklai, kuri buvo greta. Mokytojai norėjo čia įrengti muziejėlį. Tikrai gražų ir savotišką muziejų būtų turėję. Juk į Bitėnus — gretimą kaimelį — ne tik iš Lietuvos, bet ir iš kitų kraštų žmonės, važiuoja pažiūrėti tos vietos. Ir čia tas muziejus. Kokia brangenybė! Bet veltui mokykla prašė atiduoti malūną, kuris, be to, jau paskelbtas architektūros paminklu — direktorius nematė iš to jokios naudos. Įsakė sugriauti. Bus medžių statyboms ir lentų! Nugriovė. Medžiai puvo, supuvo, lentos trūnėjo, sutrūnėjo..."

Kai korespondentas, iškėlęs viešumon šį reikalą, bandė surasti kolchozo direktorių A. Laurinavičių, šis buvo išvykęs į sostinę... pasiimti apdovanojimą...

Bet atrodo, kad audra prieš Laurinavičių ir kitus šiuo vienu rašiniu nesi- baigs. Ten spauda turi galią ir, jei pradeda prie ko kibti, tai ir neatleidžia. Be to "Jaunimo Gretų" bendradarbis Alfonsas Judžentis savo straipsnį baigia:

"Aš trokštu pažiūrėti šiam gero ūkio geram ūkininkui į veidą ir paklausti: Kokiame krašte tamsta gimėt, Antanai Laurinai- ti!"

Mums atrodytų, kad gal jis gimė Rusijoje ir rusams tarnauja, neklausydama s brolių lietuvių balso. Už tai iš rusų ir apdovanojimus gauna. Iš to labai ryšku kas dabartinę Lietuvą valdo.

Tokie tai paskutiniai įvykiai iš Mažosios Lietuvos patriarcho Martyno Jankaus apylinkių ir žiūrėsi- me, kas tą įsisiūbuojančią kovą laimės. VI. Rm.

PANORO IŠMOKTI LIETUVIŠKAI

Kai kurie kolonistai Lietuvoje panorą išmokyti lietuviškai. Gegužės 12 d. TIESOJ rašo, kad "Zinijos" draugija tokiems suorganizuoti lietuvių kalbos kursams. Ties kursai veikia jau treči metai, ir šiemet mokinių skaičius jau pasiekęs... 250. Taigi panorusių išmokyti lietuviškai kolonistų esama neperdaugiausia: vos po vieną iš keliolikos šimtų...

Ta proga prasitaria, ką rusai kolonistai Lietuvoje veikia. Tie, tiksliau kalbant, — tos, nes kursuose, atrodo, daugiausia mokosi moterys — kuriomis prireikė lietuvių kalbos, yra namų valdytojų techninės, inžinierės, sekretorės, buhalterės, arba moterys, kurių... pavardės lietuviškos (atseit, už lietuvių ištekejusiųs).

Rusai jau susitvarkė Lietuvoje taip, kad lietuviškai išmokyti jiems nėra reikalo. Jei kurie įsigėdė išmokyti, tai greičiau iš smalsumo. Spaustuvės inžinierė Smirnova aiškiai pasakė: "Beveik visi mano bendradarbiai moka rusiškai. Bendraudama su jais, nejačiu sunkumų. Bet mane domina lietuvių literatūra, lietuvių kultūrinis gyvenimas".

Neatrodo, kad lietuviai per daug ir stengtųsi rusus mokyti lietuviškai. Tie, kurie mokosi, veltui ieško seno (E. Orvidienės) lietuvių kalbos vadovėlio rusams "ir sielojasi jo negaudami".

(ELTA)

LIETUVOJE ŽIEBIASI AUDRA DĖL MARTYNO JANKAUS

Neseniai J. Bačiūno pastangomis buvo išleista Martyno Jankaus biografinė knyga, skinasi kelių skaitytojų, matomai kiek sujudinusi ir dabartinę okup. Lietuvos valdžią, nes ir ten Martyną Janką jau pradeda kelti iš užmaršties. Žurnalo "Jaunimo Gretų" š. m. Nr. 3 puslapiuose

yra aprašymas apie Bitėnus, plačiau pažvelgiant į M. Jankaus spaustuvių ir jos reikšmę Mažojoje Lietuvoje, pabrėžiant ir tai, kad M. Jankaus spaustu- vėje buvo atspausdintas Markso ir Engelso "Komunistų partijos manifestas" lietuvių kalba.

Tame pat žurnalo nr. yra

Skaityk ir platink DIRVĄ

KŪRYBA IR MOKSLAS

ALKOHOLIZMO LIGA

Dr. D. DEGESYS

Chroniškas alkoholizmas Jungtinėse Amerikos Valstybėse yra paplitęs aliarmuojanti laipsnis. Alkoholizmo problema per daugelį metų buvo palikta teisėjų, policijos, bažnyčios bei socialinių įstaigų rūpesčiui ir tik visai neseniai viešojo opinija pradėjo įsisauginti, kad alkoholizmas yra liga kaip ir visos kitos ligos, reikalaujančios mediciniško dėmesio bei priežiūros.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse priskaitoma apie 7 milijonai alkoholiškai. Jeigu vienas alkoholiškai išleistų į dieną alkoholiui tik tris dolerius, tai per metus 7 milijonai išleistų virš 7 milijonų dolerių. Skaičiuojama, kad Amerikoje per metus alkoholiui išleidžiama apie 15 milijonų dolerių.

Kodėl vieni žmonės pasidaro alkoholiškai, o kiti ne? Šio klausimo aiškinimui yra įdomi teorija. Kiek ji teisinga, sunku pasakyti. Pagal šią teoriją alkoholio kepenys neturi enzimo, skaldančio alkoholio apykaitos metu susidariusias nuodingas medžiagas. Nesant šiam enzymui, alkoholio skilimo produktai kraunasi žmogaus organizme ir žmogus darosi nervuotas ir irzlus. Nauja alkoholio dozė laikinai nuramina nervinį įtempimą, bet naujai paimitas alkoholis vėl duoda naujus skilimo produktus, kuriems nuraminti reikalingas naujas kiekis alkoholio. Taip ir tęsiasi daina be galo. Toks kepenų defektas yra paveldimas. Jis yra smarkiai paplitęs airių ir prancūzų tarpe, gi žydai ir italai šį kepenų enzymą turi, ir todėl jų tarpe labai mažai alkoholiškai. Jungtinėse Amerikos Valstybėse maišantis tautybėms ir šeimoms šis kepenų defektas plinta, kartu su juo plinta ir alkoholizmas.

Yra pastebėta, kad alkoholiškai tėvų vaikai dažniau pasidaro alkoholiškai, negu tų šeimų, kurioje alkoholis yra mažai vartojamas. Šis stebėjimas lyg ir paremtų nuomonę, kad alkoholizmas yra paveldimas iš tėvų. Bet šio klausimo žinova neturi vieningos nuomonės. Daugelis iš jų mano, kad tėvų pavyzdys, šeimos socialinis stovis, bei šeimos psichologinės problemos turi daugiau įtakos į vaikus negu prigimtis.

Atsakymui į klausimą kodėl vieni gerdami pasidaro alkoholiškai, gi kiti ne, yra daromi įvairūs tyrimai bei stebėjimai. Tačiau konkretaus atsakymo taip ir neturime. Yra pastebėta, kad alkoholiškai turi panašius būdo bruožus, kurie sudaro taip vadinamą "alkoholiko asmenybę". Jie daugumoje yra labai ambicingi, bet turi asmeninių trukumų ir nepajė-

gia toleruoti gyvenimo sunkumų, mėgsta būti giriamai, o nemėgsta kritikos. Bet charakterio sąvokos dar nepadažo žmogaus alkoholiškai. Pasidaryti chronišku alkoholiškai reikia pereiti per eilę gėrimo laipsnių, vadinamų etapais, kurių eiga yra tokia:

1. Padidėja alkoholio vartojimas

2. Geriantis asmuo vis daugiau pradeda dalyvauti susirinkimuose, kuriuose vartojamas alkoholis.

3. Pradeda gerti pasislėpęs.

4. Gavęs alkoholio geria dideliais gurkšniais (gulping drinks).

5. Organizmo atsparumas alkoholiui padidėja ir todėl geriantysis vartoja jo daugiau, kad gautų tokį pat efektą.

6. Gėrimo metu atsiranda užsimiršimo periodai (black outs).

7. Prasideda fiziologiniai bei psichologiniai pakitimai ir atsiranda fizinis noras gerti alkoholi. Lygiai, kaip ištroškęs žmogus nori atsigeriti kokių nors skysčių, taip alkoholiškai nori atsigeriti alkoholio. Pakeičių stiklučių jis pasidaro irzlus, piktas ir nesukalbamas. Ypač jautrus bet kokioms pastaboms liečiančiom jo alkoholio vartojimą. Visada kaltina ką nors kitą, bet ne save dėl savo elgesio bei gėrimo. Atsiranda trintis tarp jo ir draugų. Šių visų nemalonumų įtakoje jo šeimos nariai bei žmona, norėdami išvengti nesusipratimų, nustoja dalyvauti socialiniuose parengimuose bei draugų subuvimuose. Tas dar daugiau erzina alkoholiškai ir jis darosi piktas savo šeimos nariams. Pradedakaltinti žmoną neparemtais įtarinėjimais. Atsiranda taip vadinama "alcoholic jealousy" (alkoholinis pavydas). Tokiu įtarinėjimu alkoholiškai nori užmaskuoti savo seksualinę impotenciją, kuri chroniško alkoholizmo atveju smarkiai išryškėja. Pasiekęs šį laipsnį geriantis asmuo praranda alkoholio normas savoką ir toliau egzistuoti kaip "social drinker" nebegali. Norėdamas išvengti liūdnio galo alkoholiškai turi visam laikui atsisakyti nuo alkoholio. Taip sakant, jis pasiekia "point of no return". O, jeigu gerti nesustoja, jis pereina į paskutinę chroniško alkoholizmo fazę, kuri ilgai nesitęsia. Jos eiga yra tokia:

8. Prasideda gėrimas iš ryto (eye opener).

9. Geriama kelias dienas iš eilės.

10. Pradeda darytis išžulus, triukšmingas, mušeika.

11. Pradeda keisti darbo bei gyvenimo būdą. Šalinamas nuo visuomenės, šeimos ir dažnai prisiekdinėja, kad jis pradės gyvenimą iš naujo.

12. Pradeda slėpti degtinės bonkas.

13. Atsiranda paranojinės (didybės) idėjos.

14. Atsparumas alkoholiui sumažėja.

15. Atsiranda fiziologiniai bei pataloginiai kūno pakitimai: kepenų, širdies, kraujo indų bei nervinės sistemos sutrikimai. Ankstyva mirtis nutraukia tolimesnį alkoholio gyvenimą.

Alkoholio gydymas nėra sėkmingas, nes atpratinti nuo alkoholio reikia pakeisti ne tik gyvenimo būdą, bet ir psichiką bei galvosena. Tokiam darbui psichiatras turi daugiau patyrimo negu kitos specialybės gydytojas. Gydymo tikslas yra nustatyti kokia problema kankina alkoholiškai ir kiek ji prisideda prie jo alkoholizmo. Kartais pasiseka alkoholiškai įtikinti, kad alkoholio gėrimas nepašalina jo problemų, ir, kad jų išsprendimui geriau turėti blaivų protą. Psichiatrinio analizo metu alkoholio žmona turėtų dalyvauti kartu su savo vyru, nes vyro problemų supratimas bei noras jam padėti turi įtakos į vyro elgesį, jo laikyseną bei norą pagyti. (Vyrų alkoholiškai yra 5 kart daugiau negu moterų).

Praktiškiausias alkoholio gydymas yra per Alcoholic Anonymous organizaciją. Ši organizacija buvo įsteigta Bill W. ir Dr. Bob Akrone, Ohio 1935 metais. Bill W. buvo alkoholiškai, bet turėjo didelį norą pasveikti, todėl jis kreipėsi į Dr. Bob, kurio gydymo metodas buvo paremtas alkoholio problemų analizavimu bei jo asmenybės ir valios stiprinimu. Šis gydymo būdas buvo sėkmingas ir 1939 metais buvo plačiai aprašytas Amerikos spaudoje. Nuo to laiko Alcoholic Anonymous organizacija smarkiai išplito po visą Ameriką. Šiuo metu AA skyriai randasi ir mažuose miesteliuose. Nuširdus noras pasidaryti abstinentu yra vienintelis reikalavimas įstojant į šią organizaciją. Bet kontaktas turi būti padarytas pačio asmens, norinčio būti AA nariu. Užtenka paskambinti telefonu į artimiausią AA skyrių ir vienas iš narių prisistato alkoholiškai į pagalbą.

Tie, kurie galvoja, kad socialiniame gyvenime sunku be alkoholio ap-

ANTANO SUTKAUS PALIKIMAS

ST. SANTVARAS

Lietuvių teatro vyras Antanas Sutkus išėjo į Anapus. Trumpom žinėlėm įvyki paminėjo ir Amerikos lietuvių spaudoje. Kaž kas net paryškino: kaip aktorius dera, jis mirė scenoje, Kaune, buv. Ateitininkų rūmuose, kai ten buvo minimas Vydūno 100 metų gimtadienis. Velionis Ant. Sutkus, iš arti Vydūną pažinęs, Kauno scenoje statęs du ar tris jo veikalus, pradėjo kalbėti apie daugelio mūsų gerbiama Maž. Lietuvos rašytoją, tribuną pargriuvo ir nebeatsikėlė...

Lietuvių profesinio dramos teatro kūrime Ant. Sutkus stovi pradininkų gretose, galima sakyti, jis yra vienas iš pagrindinių to teatro stulpų. Savaiminga, originali, savo kūrybiniais polėkais tragiška asmenybė.

Ant. Sutkaus kūrybos tragizmas, kaip man atrodė, slypi jo idealų susikirtime su rūsia ir brutalia tikrove: lietuvių dramos teatro scenoje jis įsivaizdavo kažką nauja, kažką neregėta ir savaiminga, bet ilgainiui pamatė, kad pasisekimo vainikus gaunatas, kuris eina jau surastu keliu. Tą pamatęs, Ant. Sutkus savo ieškojimuose palūžo, pats pradėjo statyti svetimus ir "laurus skinančius" veikalus. Ant. ra vertus, per trum-

seiti, turėtų susipažinti su Dr. William B. Terhune sekančiais patarimais:

1. Gerdamas alkoholiškai gėrimą, gerk pamažu. Antrą gėrimą gerk už 30 minučių, gi trečią -- po valandos. Niekada negerk ketvirto;

2. Skiesk alkoholiškai galint daugiau. Negerk "straight", "on the rocks" ar "double";

3. Negerk kiekvieną dieną;

4. Neslėpk, kiek esi išgėręs stiklučių;

5. Negerk ant tuščio skrandžio;

6. Negerk, kai esu supykęs, pavargęs, susirūpinęs ar prislėgtas;

7. Negerk, kai jauti, kad "reikia išgerti";

8. Niekada negerk pasislėpęs;

9. Niekada, o niekada negerk iš ryto pagiriom.

pas buvo laisvos kūrybos laikotarpis jo idealui prie įsikūnijimo priartėti.

Nepriklausomybės saulėteky, 1918 m., Ant. Sutkus grįžo į Lietuvą iš Maskvos, kur Komisarževskos teatre dirbo kaip aktorius ir režisūros padėjėjas. Gimęs 1892 m., grįžimo dienomis jis buvo jaunas vyras, turėjo tik 26 m. savo amžiaus. Tačiau prisikėlimo aušra greitai plieskėsi, darbų krovėsi daug, o tautos intelektualiniai resursai, po 100 metų rusų priespaudos, buvo gana menki. Ant. Sutkus netrukus įsijungė į tuos darbus, įsijungė visom savo jėgom ir visais talentais.

Iš karto reikia pabrėžti -- velionis Ant. Sutkus buvo grynas lietuvis, iš mažens įsisavinęs gerą liet. kalbos tartį, jos nepraradęs net rusų teatre dirbdamas, susipratęs, nevedimainis lietuvis patriotas. Baigęs teatro mokyklą Maskvoje, gyvendamas teatrinės kūrybos mintimis, veikiai jis paskendo svajonėn, savo gyvenimo tikslu pasirinko itin sunkų uždavinį: kaip įmanoma greičiau kurti Tautos Teatrą, kuris savo turiniu, savo forma ir stilium būtų lietuvių tautos teatras!

Ant. Sutkaus mintis buvo patraukli, anuo met ji žavėjo gausius būrius jaunimo. Nėra ji savo amžiaus baigusi ir su jos autoriaus mirtimi. Tik... tai buvo didelė ir sunki ieškojimų, suklupimų ir atradimų problema. Nelengva buvo Ant. Sutkui su ja susidoroti nepriklausomybės laikotarpy, o dabar, kai regim, tai problemai kelti bei spręsti Lietuvoje iš viso nėra sąlygų. Tautos Teatras, koki jį vaizdavo Ant. Sutkus, ir tebėra tik mintis, tik idėja, beveik prieš 50 metų užmėgstą, žengusi keletą žingsnių, gal ryškiausiai sužėrėjusi A. Olekos-Žilinsko statytame V. Krėvės Šarūne, bet savo kelio dar neradusi ir tikslo nepasiekusi.

Ant. Sutkus teatrinį darbą pradėjo dirbti plačiai žinomoj Kauno Dainos d-joj 1909-1911 m., taigi dar prieš I pas. karą. Tai buvo mėgėjo žingsniai, velionių su-

Antanas Sutkus, žymus lietuviškojo teatro meistras, talentingas režisierius, aktorius, paskutiniiais metais Lietuvoje pradėjęs organizuoti Teatro muziejų.

gundę visa siela nertis į teatrinės veiklos nirvaną. Reikėjo žinių, reikėjo mokslo, ir jis jų pasisemti išvyko į Maskvą, kur patys rusai tuo metu buvo paskendę teatrinio meno formų ieškojimuose. Maskvoje įžvaigždės jis neiškilo, nestam ir laiko neužteko, bet žinių prisirinko, giliai ir plačiai teatro meną aprėpė.

Tautos Teatro vardas, Ant. Sutkaus lūpomistas, pirmą kartą Lietuvoje pasiskardeno 1919 m. Laikas buvo sunkus, pilnas pavojų, pilnas kėslų bekylančių lietuvių tautos laisvę užgniaužti. Keliuose frontuose vyko žūbtutinės kovos dėl nepriklausomybės atstatymo. Ant. Sutkaus Tautos Teatras, po savo dangum (nes pastogės dar neturėjo) subūręs būrelį vaidintojų rengė "lietuviškus vakarus", kurstė patriotinę mintį, gilesnių teatrinio meno šaknų dar neieškodamas.

Ant. Sutkaus palikimą dera koncentruoti į tris taškus: vaidybos meno mokytojas, satyro teatro Vilkolakio ir Tautos Teatro kūrėjas, režisierius ir teatrų administratorius. Visose miniose srityse velionis reiškėsi veržliai, apgalvotai, su giliu tikėjimu, kad atėjo diena, kada lietuvių dramos teatras turi galimybės savęs ieškoti ir savo lietuvišką stilių rasti.

Liet. Meno Kūrėjų d-jos remiama, berods, 1921 m. rudenį Kaune buvo įsteigta Vaidybos (Nukelta į 6 psl.)

PLANINGAS TAUPYMAS

5 1/4%

Mokamas už vieno metų taupymo ląštus nuo išdavimo datos (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI SIANDIEN!

4 3/4%

Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

ANTANO SUTKAUS PALIKIMAS

(Atkelta iš 5 psl.)

studija, netrukus perėjusi Tautos Teatro žinion. Studijos vedėjas nuo pat pradžios buvo Ant. Sutkus. Studijoje jis dėstė improvizaciją, vaidybos techniką, lietuvių kalbos tartį bei fonetiką ir teatro istoriją. Į pamokas ateidavo visuo met gerai pasiruošęs, buvo iškalbus, aiškus ir lo-giškas. Nesunku buvo pastebėti, kad dėstomus dalykus jis gerai išmano. Reiklus, vėsi, ofi-cialus, bet teisingas Ant. Sutkus buvo ir studijos vedėjas. Eilė tos studijos mokinių ilgainiui iš-kilo į plačiai žinomus aktorius. Nesileidžiant į detalizuotą "raportą", reikia paminėti nors šiuos vardus: N. Vosyliū-tė, P. Pinkauskaitė, E. Žalinkevičiūtė-Petraus-kienė, Henr. Kačinskas, K. Juršys, Juozas Si-paris (pastarasis buvo apdovanotas net visasą-junginiu SSSR meno vei-kėjo titulu). Tiesa, ne visi čia paminėti akto-riai tą pirmąją Ant. Sutkaus vaidybos studiją baigė, anksčiau iš jos pabėgo Vosyliūtė ir Pet-rauskienė, bet gi velio-nio mokyklos aktorių su-sidarytų žymiai ilgesnis sąrašas, nes Tautos Te-atrui užsidarius, eilė me-tų jis dirbo ir Valst. Te-atro Dramos mokykloje.

Itin stambi Ant. Sutkaus palikimo dalis yra satyros teatras Vilko-lakis. Pradžioje tai buvo grynai improvizacinis te-atras, kurį organizavo ir jo programas kūrė po-etai B. Suoga, F. Kirša, J. Mikuckis, architektai Dubeneckis, Levinso-nas, dail. Dubeneckienė ir kt. Ant. Sutkus Vilko-lakio vaidinimams davė ištisinio spektaklio for-mą, juos sudrausmino ir suteatrinio. Improviza-cijos liko ir šiame teat-re, bet ji jau nebuvo pa-

ti esmingiausia vaidini-mo dalis.

Ir Sutkaus perimtam Vilkolakiui kurį laiką talkino B. Suoga ir F. Kirša, tik, jiems išvy-kus į Vokietiją studijuoti, į satyrinių vaidini-mų sudarymą įsijungė rašytojai Vyt. Bičiūnas, K. Puida ir kt. Ant. Sutkus buvo Vilkolakio me-no vadovas ir režisie-rius, absoliuti daugu-ma aktorių -- Vaidybos studijos mokiniai. Ei-lė Vilkolakio satyrinių vaidinimų savo forma, spektaklio vientisumu, kandžia, bet elegantiš-ka satyra tuo tarpu yra vieninteliai tokio pobū-džio vaidinimai atgimu-siame lietuvių tautos te-atre. Ant. Sutkus į tą spe-ktalių parengimą įspau-dė nemenką dalį savo kū-rybinio talento.

Kai rež. Ant. Sutkaus "mokytiniai" šiek tiek subrendo ir įsigijo sce-ninio patyrimo, buvo iš-teigtas (ar atkurtas) Tau-tos Teatras. Maironio g-vės Nr. 3, Kaune, bu-vo atremontuota salė, tai-pinanti apie du šimtus žiūrovų, įrengta nedidu-kė scena, laiptai ir foyer padekoruoti lietuviška ornamentika (vėliau tos patalpos atiteko Kauno konservatorijai). Man tuo metu teko būti Vil-kolakio ir Tautos Teat-ro administratorium, tai daugumą darbų neblogai prisimenu. Visi dirbom išsiujuose, visai nepaisy-dami ar alga mokama ar ne, visi tikėjom įsivaiz-duotą pergalę, tikrą liet. teatro pavasarį...

Tautos Teatro atida-rymui buvoparinkta Vyt. Bičiūno pjesė Gedimino sapnas. Nežiūrint, kad rež. Ant. Sutkus su sa-vo studentais gana ilgai veiklą repetavo, rūpes-tingai statymą paruošė, visi pagirtinai vaidino, bet pati pjesė gyvesnio atgarsio salėje nesusi-laukė. Tai buvo debesuo-

ta ir gana liūdna Tautos Teatro darbų pradžia. Kiek vėliau statytas Vy-dūno veiklas Žvaigž-džių takais, ir berods, V. Krėvės Šarūnas, nors kaip režisieriaus darbai buvo įdomūs ir pusėtinai išbaigti, taip patpasise-kimo neturėjo. O Tautos Teatras ir Vilkolakis bu-vo privatus teatras, val-džios neremiamas, tik vieno kito mecenato (pvz. J. Lapėno) palaiko-mas. Tad taip nelemtai ir atsitiko, kad 1925 m. Tautos Teatras savo du-ris uždarė, drauge palai-dodamas ir Vilkolakį.

Ant. Sutkus, kaip da-bar man atrodo, savo tea-trinėje veikloje padarė vieną taktikos klaidą: būdamas Vilkolakio me-no vadovu, jis ne kartą "per dantį" patraukė ir Valst. Dramos Teatrą, kuriame tuo metu darba-vosi režisieriai Kastan-tas Glinskis ir Borisas Dauguvietis. Kai 1926 m. Švietimo m-ja Ant. Sut-kų pakvietė užimti Valst. Teatro direktoriaus vie-tą, toj meno šventovėje iš karto prieš jį pasišiausė būrys aštrių keterų. Ant. Sutkus į Valst. Dramos Teatrą atsivedė beveik visus savo talentinguosius mokinius, juos teat-re įtvirtino, Valst. Teat-ro direktorium buvo iki 1928 m. rudens, pats ir vieną kitą dramos veika-lą statė, bet jo opozici-onieriai neatlyžo ir jis turėjo iš Valst. Teatro vadovo pareigų pasi-traukti.

Iš laiko tolių žiūrint, Ant. Sutkaus teatrinių darbų nesėkmės gana ge-rai išvelgiamos: mintys buvo geros, tik nebuvo sąlygų joms įkūnyti! Ant. Sutkus tvirtai laikėsi nu-sistatymo, kad Tautos Teatras vaidins tik lietu-vių autorių veikalus. De-ja, anuo metu savų veika-lų pasirinkimas buvo re-gimai skurdus (sėkmin-ga teatro veikla turėjo iš-judinti savos dramatur-gijos kūrybą, ir tą jis ti-kėjo!). Ir žiūrovų skonis bei teatrinė kultūra anaipatol dar nebuvo iš-prusinta. Pvz., Vydū-nas jau tuomet Lietuvoj buvo plačiai pažįstamas ir mylimas, bet Ant. Sutkaus statytų jo veiklų žiūrovai nepajėgė su-prasti, nepajėgė į juos ir įsijausti. Vaidybos stu-dijos mokiniai, nors ir ta-lentingi, taip pat dar ne-buvo ta medžiaga, su ku-rios pagalba būtų galima statyti rafinuotus ir iš-baigtus dramos spektak-lius. Nėra abejonės, mi-nimos ano meto sąlygos stiprokai aplaužė Ant. Sutkaus teatrinio darbo polėkius.

Nesėkmių būta, bet jos neturėtų sunaikinti pa-čios idėjos. Suprantama, šio laiko Lietuvoj vargu kas išdrįs Ant. Sutkaus "svaičiojimus" atgaivin-ti. Tačiau ten, kur yra iš-likę Vilkolakio ir Tautos Teatro archyvai, gal kas nors galėtų juose "pasi-vaikščioti", gal galėtų iš-jų iškelti laimėjimus ir nepasisekimus, o tuopa-čiu ir Ant. Sutkui pelnytą patvaresnį palikimą pa-statyti.

1929-1934 m. Ant. Sutkus buvo Valst. Radiofo-no direktorius, tuo pat metu vieną kitą veiklą statydamas Valst. Dra-mos Teatro scenoje. 1936-1938 m. laikotarpį tris

Melrose Simfonijos orkestras, vadovaujamas Jeronimo Kačinsko, gegužės 5 d. koncertavo Šv. Antano gimnazijoje Kennebunkporte.

ATIDARYTI SENELIŲ NAMAI

P. ŽICKUS

Žmonės daugiausia rūpi-nasi savo vaikais, priaugan-čia karta, jų išmokslinimu ir gerbūvio pakėlimu bei kitais panašiais reikalais, bet mažai kas daroma se-natvės dienų palengvinimui. Ir Amerikoje yra socialinis draudimas ir vadinamas "Medicare". Bet tai tik ma-ža parama senesnio amžiaus žmonėms. Žmogus atiduoda savo jėgas išaugindamas naują kartą, o pats, sulau-kęs senatvės, dažnai neturi ramaus kampelio prisiglau-siti, kur be rūpesčių galėtų praleisti gyvenimo rudens dienas.

Gegužės 19 d. Putname buvo pašventinti Jurgio Matulaičio vardo senelių na-mai. Tai labai svarbi įstai-ga. Ne tik senesnieji atei-

viai, bet ir vėlesniųjų dau-gelio amžiaus yra toks, kad tenka dairytis vietos, kur galėtų ramiai laukti savo saulėleidžio. Prieš porą sa-vaikių matėme televizijos programoje viceprezidentą H.H. Humphrey lankantis senelių namuose pas savo motiną. Reiškia, ir tokių asmenų tėvai eina į senelių namus.

Senelių namai Putname yra lietuviška įstaiga, išlai-koma Nekaltai Pradėtosios Marijos vienuolių seselių. Tų namų pašventinimas įvyko gegužės 19 d. su di-delėmis iškilmėmis. Vysku-pas Vincentas Brizgys, asi-stuojamas prelatu — Jono Balkūno ir Pranciškaus Jū-ro, patarnaujant prel. Vy-tautui Balčiūnui, laikė šven-tas mišias ir pasakė pamokslą.

Dalyvavo daug žmonių. Seselių vienuolyno koplyčia netalpino visų. Norwich vyskupas Vincent Hines pa-šventino senelių namus, o taip pat užgyrė seselių dar-bą. Jis sakė, kad šie namai bus šilti, su krikščioniška meile ir širdimi. Telegrama sveikino Connecticut guber-natorius John Dempsey. Vysk. Brizgys, kuris pa-moksle minėjo seselių dar-bus, kalbėjo apie šių dienų gyvenimą, kiek jame yra ašarų ir nusiskundimų. Tai esą todėl, kad dauguma žmonių stokoja artimo mei-lės, supratimo ir pagarbos. Šiuose namuose jų gyven-tojai tai turėsia, nes seselės tai įrodžiusios savo darbais.

Putnamo vietos parapijos klebonas prelatas O'Clare sakė, kad ir jam gali tekti dairytis prieglaudos link, nes esąs jau 62 metų. Jis džiaugėsi lietuvaikių seselių gražiu ir dideliu darbu. Pre-latas P. Jūras sakė, kad jo kalba susideda iš trijų žo-džių: džiaugsmo, padėkos ir linkėjimų. Putnamas tam-pas lietuviybės centru: vie-nuolynas, mergaičių bend-rabutis ir stovyklos, Alkos muziejus, knygų leidimas, šie namai, o gal kursis ir daugiau įstaigų. Mes prie šio dar galime pridėti, kad kun. St. Yla pastatė Min-daugo pilį. M. Remienė, iš Chicagos, kalbėjo, kad nuo-tolis, skyriąs Chicagą nuo Putnamo, kai rūpinamasi tais pačiais reikalais, išnyk-stas. Prelatas J. Balkūnas kalbėjo apie vyskupo Jur-gio Matulaičio darbus. Prieš 50 metų jis įkūręs Nekaltai Pradėtosios Marijos vie-nuolyną Marijampolėje. Ru-sai persekioję ir naikinę lietuviybę ir krikščionybę Lietuvoje 120 metų. Murav-jovas korikas ne tik koręs, bet ir uždraudęs lietuvišką spaudą. Naikinęs bažnyčias ir vienuolynus, Mirus pa-skutiniam marijonui vienu-liui Jurgis Matulaitis atkū-

ręs tą vienuolyną iš naujo. Matulaičio darbai krikščio-nybei ir lietuvybei pradėti Marijampolėje, dabar tę-siami Amerikoje. Jis rūpi-nėsis vargšais, todėl ir šie namai pavadinti jo vardu.

Vienuolyno motina sesuo Aloyza dėkojo visiems, prisidėjusiems prie šių namų statybos. Jeigu tokie darbai dar galimi atlikti, tai gėris dar nesąs visai išnykęs. "Tai Jūsų dėka jie pastaty-ti", — sakė ji.

Apžiūrinėjant namus, tik-rai galima jais džiaugtis. Vienaaukščiai, su visais pa-togumais. Kambariai dideli ir šviesūs, vienam ar dviem asmenims. Ant kiekvienų durų aukotojo vardas ir pa-vardė, kurio lėšomis kam-barys įrengtas. Namuose galės tilpti apie 120 asme-nų, bet tuo tarpu dar įren-gta tik du trečdaliai, todėl priims tik apie 80.

Seselės atliko didelį dar-bą pastatydamos tuos na-mus. Tikime, kad juose ras paguodą ir pagalbą, kurie to bus reikalingi.

HELP WANTED MALE

WANTED 1ST CLASS
TOOL & DIE MAKERS
PROGRESSIVE DIE OR 4 SLIDE
TOOLING.

Must be able to set up work from
Blue Prints & Close Tolerances.
Opportunities in well established Ely-
ria Co. Steady work, paid holidays,
retirement program. Sick benefits,
profit sharing. Excellent opportunity.
TIMMS SPRING CO.
Box 149 Elyria, Ohio
216 — 322-3781 (61-67)

DRIVERS

SEMI FOR CITY DELIVERY

and

OVER ROAD DRIVERS

Union wages & fringe benefits.

Apply Mon. thru Friday

8:30 A.M. or 1:30 P.M.

REA EXPRESS

2500 Newark Detroit, Mich

(62-69)

G. M. NEEDS SCREW MACHINE OPERATOR

and

BORING MILL HAND

Must be journeymen

Permanent opening in our
Tool Room.

See:

H. T. Buttort

G. M. Reserch Labs

G. M. Tech Center

12 Mile and Mound

Warren, Michigan

313 — 539-5000 Ext. 2555

An Equal Opportunity Employer

(62-66)

GUARDS

Detroit, full and part-time openings
in Detroit and suburbs. Uniforms
and equipment furnished. Full time
guards receive life and hospitaliza-
tion insurance, paid vacations, \$91
weekly, 48 hours. To qualify, prefer-
red age 21 years or older, good police
and work record, telephone and
transportation required. For infor-
mation, call 313-444-4999 weekdays,
9-5 p.m. Saturdays 9 a.m. to 12:30.
An Equal Opportunity Employer
(59-60)

Skulptorė ir išraiškos šokio šokėja Elena Kepalaitė, kurios skulp-tūrą neseniai įsigijo Philadelphia's meno muziejus.

V. Maželio nuotrauka

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Automobilių katastrofoje** žuvęs skulptorius Vytautas Raulinaitis laidojamas trečiadienį, gegužės 29 d., Clevelande, Visų Sielų kapinėse. Laidojimo tvarka: 9 val. karstas iš Dello Jakubs laidotuvių namų (6621 Edna Ave.) pervežamas į šv. Jurgio bažnyčią, 9:30 val. gedulingos šv. Mišios šv. Jurgio bažnyčioje, 10:30 val. palaikai išvežami į amžinojo poilsio vietą Visų Sielų kapinėse.

Artimieji prašo visus bičiulius ir organizacijas vietoje gėlių ir užuojautų siųsti aukas Ingridos ir Andriaus Raulinaičių mokslo fondui, c/o Dr. A. Butkus, 2370 Canterbury Rd., Cleveland, Ohio 44118.

• **GRANDINĖLĖS** narių bendros mišios, prašant mokytojai Aldonai Raulinaitienei sveikatos ir Vytauto Raulinaičio sielai amžinos ramybės, bus atnašaujamos šv. Jurgio bažnyčioje birželio 1 d., šeštadienį, 9 val. ryto.

SKAITYS PASKAITĄ ALIAS SUVAŽIAVIME

Dr. Algirdas Avižienis akademinių skautų stovykloje 1961 m. vasarą. G. Peniko nuotrauka

• **Dr. Algirdas Avižienis** atvyksta iš Los Angeles, Calif. ir Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos suvažiavime Sheraton viešbutyje gegužės 31 d., 7 v. v. skaitys paskaitą "Kybernetika — dabarties atspindimai ir ateities perspektyvos".

Dr. Algirdas Avižienis

gimė 1932 metais Kaune, į JAV atvyko 1950 metais. Studijavo University of Illinois, kuriame gavo elektros inžinerijoje Ph. D. laipsnį 1960 metais, parašydamas disertaciją skaičiavimo mašinų teorijoje. Studijų metu turėjo UI ir RCA Fellowships bei dalyvavo ILLIAC II skaičiavimo mašinos planavimo darbuose. Nuo 1955 metų (su pertrauka doktorato studijoms) vyko ir vadovauja tyrimams Kalifornijos Technologijos Instituto tvarkomoje Jet Propulsion Laboratory, Pasadena, Cal. Čia 1961 metais pradėjo ir nuo tada vadovauja STAR (Self-Testing-And-Repairing Computer) skaičiavimo mašinos planavimui. Šios STAR skaičiavimo mašinos konstrukcija jau baigiama šiais metais, ir po jos aprašymo 1968 metų Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE) Tarptautiniame Kongrese New Yorke ji buvo plačiai aprašyta New York Times ir kitoje profesinėje ir bendrojoje spaudoje, kaip pirmoji pasaulyje save pasitaisanti skaičiavimo mašina.

Nuo 1962 metų taip pat profesorijauja University of California (UCLA) Los Angeles mieste, dėstydamas skaičiavimo mašinų teoriją ir konstrukcijos pagrindus. 1966 metais lankėsi Meksikos Valstybiniame Politechnikos Institute, kuriame buvo konsultantu naujų magistro ir doktorato programų planavime bei dėstė specialų kursą inžinerijos profesoriams. Yra parašęs virš 20 mokslinių straipsnių ir baigia spaudai ruošti dvi knygas skaičiavimo mašinų teorijos srityje. Skaitė paskaitas paskutiniuose dviejuose IFIP (Tarptautinės Informacijos Procesų Federacijos) kongresuose: 1962 m. Muenchene ir 1965 m. New Yorke, taip pat skaitys paskaitą apie STAR skaičiavimo mašiną 1968 metų IFIP kongrese Edinburge, Skotijoje. 1965 metais Pan-Amerikos Tarptautiniame Inžinerijos Kongrese Mexico City mieste laimėjo aukso medalį už savo darbą skaičiavimo mašinų teorijoje, taip pat yra vienas iš pirmųjų penkių asmenų išrinktų į IEEE Computer Group (12,000 narių organizacijos) Honor Roll už nuopelnus profesiniame ir organizaciniame darbe.

Lietuviškame darbe yra buvęs LB Los Angeles apylinkės pirmininku ir apy-

gardos rinktu atstovu JAV LB Taryboje. Nuo 1950 metų eina įvairias pareigas Lietuvių Skautų Sąjungoje; šiuo metu yra LSS Tarybos narys, taip pat Akademinių Skautų Sąjūdžio (Korp! Vytis) filisteris ir Filisterių Skautų Sąjungos centro valdybos pirmininkas. Aktyvus sportininkas ir sporto veikėjas, yra atstovavęs lietuvių komandą Pabaltiečių stalo teniso varžybose.

• **JUDRAUS** ir įvairių pareigų savaitgalio vėl po ilgesnio laiko susilaukė Clevelando visuomenė.

Gražiai praėjo Vysk. M. Valančiaus mokyklos mokslo metų užbaigtuvės, kurių metu buvo pristatyta tos mokyklos Aukuro Ansamblio idainuota plokštelė.

Gausiai suskrido Ateitininkų jaunimas, sutraukęs savo organizacijos narių spiečių net iš Toronto, Hamiltono, Detroito, Chicagos ir kitų miestų.

Gi Čiurlionio Ansamblio namuose vyko steigiamasis LB Ohio apygardos darbas.

• **RAŠYTOJAS KUN. STASYS YLA** gegužės 25 d. buvo atskridęs į Clevelandą dalyvauti moksleivių Ateitininkų sąskridyje. Ta proga jis aplankė buv. Stutthofe konc. stovyklos kolegą, Dirvos red. J. Čiuberki, su kuriuo pasikeitė nuomonėmis aktualiais mūsų visuomenę liečiančiais klausimais.

Originalių minčių, paremtų ilgų studijų Romoje duomenimis, kun. Stasys Yla pareiškė Lietuvos istorijos nušvietimo klausimais. Čia gana aštrios kritikos susilaukė ne tik mūsų istorikai, bet ir tos institucijos, kurios turėtų labiau susidomėti Lietuvos praeities tyrimo darbais.

• **Dail. A. Rūkštelės** paroda, surengta Clevelande gegužės 4-12 dienomis praėjo gražiu pasisekimu. Nežiūrint, kad Clevelande metų bėgyje įvyksta keletas dailės parodų, clevelandiečiai įsigijo 15 dail. A. Rūkštelės kūrinių.

Tas rodo, kad reali, o ypač mūsų tėvynės vaizdų kūryba, lietuviams yra prie širdies.

Dėkojame dail. A. Rūkštelei už atvykimą į Clevelandą su lietuvišką savo kūrinių parodą. Taip pat nuoširdi padėka už dovaną (pa-

Atidarant dail. A. Rūkštelės parodą Clevelande, kalba LB Clevelando I apyl. pirm. F. Eidimtas, V. Pliodžinsko nuotrauka

veiklą) LB I-ai Apylinkei. Nuoširdi padėka p.p. N. ir V. Braziuliams už rūpestingą dail. A. Rūkštelės globą.

Parodos globėja LB Clevelando I-os Apyl. Valdyba.

• **SLA 14 kuopos** narių susirinkimas įvyks sekmdienį, birželio 2 d. Lietuvių salėje. Pradžia 12 val. Susirinkime, be įprastinių reikalų aptarimo ir apdraudų mokesčių surinkimo, bus įteikti mandatai kuopos delegatams, kurie dalyvaus SLA seime liepos 1-5 dienomis Chicagoje.

Į seimą SLA 14 kuopa siunčia šiuos atstovus-delegatus: Feliksą Baranauską, Vytautą Braziulį, Oną Jokūbaitienę, Kazį S. Karpių, Antaną Praškevičių ir Po-

Dailininkas A. Rūkštelė Clevelande surengtoje parodoje, iš kairės: V.A. Braziulis, F. Eidimtas, dail. A. Rūkštelė, muz. A. Mikulskis, V. Pliodžinsko nuotrauka

vilą Šukį. Delegatų pavaduotojais išrinkti: S. Gasparaitis, M. Jones, G. Karšokienė ir M. Schnaider.

Visi kuopos nariai ir narys prašomi šiame susirinkime būtinai dalyvauti.

• **Apdraudų reikalais** geriausių patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• **Prieš atnaujindami** savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

• **Dar yra laisvų vietų** ALIAS suvažiavimo proga, šeštadienį, birželio 1 d. įvykstančiame golfo turnyre. Dalyvauti gali visi golfo mėgėjai.

Užsirašyti pas inž. J. P. Nasvytį telef. 541-3469 iki penktadienio, gegužės 31 d. Turnyras įvyks Painesville Country Club, prie 84 kelio, apie mylią į rytus už Painesville miesto.

Pradžia 7:30 val. ryto.

LIETUVOJE...

TERSIAMOS UPĖS

Gegužės 14 d. TIESA vėl rašė, kad "Vandenų teršimas tapo grėsmingu. Dabier Nemunas, Nevėžis, Neris, Šešupė, Vilnelė ir kitos upės naftos produktais užterštos dešimtis kartų labiau, negu leidžia žuvininkystės normos. Anekdotiškai skamba, bet tai tiesa, kad Neryje sugaunamos žuvis kvepia... naftos produktais".

Tai buvo priminta, kalbant apie televizijoje rodytus kėdainiečius, kurie, anot to rodyto, pavyzdinčiai rūpinasi gamtos apsauga, energingai kovoja su gamtos žalotojais, su brakonieriais (taisyklių nesilaikančiais medžiotojais ir žuvaltojais). O kodėl kėdainiečiai toki rūpestingi? Atrodo todėl, kad Kėdainiuose — "miesto, Nevėžio pašonėje didžiulis chemijos kombinatas, kitos pramonės įmonės, kurios gali padaryti didelę žalą gamtai"... Su tais teršėjais bus sunkiau kovoti. Ne tik todėl, kad jie dideli, bet ir todėl, kad jie — Maskvos nuosavybė. Kaip tik prieš kelias dienas (geg. 9-11) tų nuosavybių pasižiūrėti ir patikrinti buvo atvykę iš Maskvos pats chemijos pramonės ministras L. Kostandoras. (E)

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

Naturally SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

CUTTER—MEN'S CLOTHING

Experienced and apprentices. Steady work, 3 weeks paid vacation, retirement & medical benefits. Apply in person.

LYON TAILORS
2320 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND, OHIO

(60-68)

MACHINISTS
BRIDGEPORT AND MILLING
MACHINE OPERATOR
COMBINATION ENGINE & TURRET
LATHE.

Must be able to set up. Small company. Quiet friendly, well equipped department. Hourly rate, company benefits. Will move in mid August to Garfield Hts.

TOMLINSON INDUSTRIES INC.
1601 St. Clair Ave.
216 — 771-4866

(61-63)

WANTED 1ST CLASS
HAMMERMAN AND HEATERS
PAID INSURANCE
PAID VACATION
All Shifts

Steady work, top rates, apply
GENERAL FORGE AND TOOL CO
18325 Dix-Toledo Rd.
Wyandott, Mich.
313 — 285-1680

(59-65)

ARC WELDERS
AND
TRUCK BODY SPRAY PAINTERS
APPLY IN PERSON
REMKE, INC.
28100 Groesbeck Hwy.
Roseville, (Detroit) Mich.

(61-67)

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED MEN
VERTICAL MILL HANDS
LATHE HANDS

Must be able to set up work from Blue Prints. Steady work. Overtime. Apply in Person.
STILCO CORPORATION
18824 Mt. Elliot Detroit, Mich.
(60-69)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• DIRVA praneša savo skaitytojams ir bendradarbiams, kad ryšium su Memorial Day švente laikraštis nepasirodys savo penktadienio laida. Sekanti po

šventės Dirvos laida išeis pirmadienį, birželio 3 d.

Memorial Day proga neveiks ir pašto įstaiga. Bus pristatomos tik "special delivery" siuntos.

A + A

Pranešame giminėms, bičiuliams, artimiesiems, čiurlioniečiams ir lietuvių dailininkų šeimai, kad 1968 gegužės 25 Washington, D. C. įvykusioje automobilių katastrofoje žuvo mano brangus sūnus, mano neužmirštas vyras, Ingridos ir Andriaus mylimas tėvas, jaunesnysis brolis, per pasaulį keliaavęs visada skaidria širdimi, 1968 balandžio 3 sulaukęs 50 metų amžiaus,

SKULPTORIUS

VYTAUTAS R. RAULINAITIS.

Palaidotas 1968 gegužės 29 Clevelande Visų Sielų kapinėse.

Jums apie tai pranešdami, pasilieiname begaliname liūdesyje ir skausme,

Motina, žmona, vaikai ir brolis

Akademikui skautui — filisteriui, skulptoriui

VYTAUTUI RAULINAIČIUI

tragiškai žuvus, Mamutei, žmonai ALDONAI, sūnui ANDRIUI, dukrai INGRIDAI, broliui ZIGMUI, giminėms ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Akademinio Skautų Sąjūdžio
Clevelando Skyrius

Čiurlionio Ansamblio ilgamečiui nariui

VYTAUTUI RAULINAIČIUI

tragiškai žuvus, velionio žmonai ALDONAI, sūnui ir dukrelei, motinai, broliui ZIGMUI, giminėms ir artimiesiems reiškia nuoširdžiausią užuojautą ir drauge liūdi

Čiurlionio Ansamblis

A. A.

BRONISLAVAI LUŠAITIENEI

mirus, vyrą JUOŽĄ, dukrą ALDONĄ,

sūnų VYTAUTĄ ir žentą ROMANĄ,

gilaus skausmo prislėgtus, užjaučiame

ir kartu liūdime

Algirdas ir Herta Joniai,
Bronius ir Augustina Valiai,
Bronius ir Eugenija Vigeliai

• Algirdo Kačanausko vadovaujamas Rūtos Ansamblis šiuo metu ruošiasi savo koncertui ir gastrolėms pas Pensilvanijos lietuvių.

Pensilvanijos lietuvių lankymas yra sveikintinas ir tuo turėtų susirūpinti ne tik pavieniai ansambliai, bet ir visos kitos mūsų bendruomenės organizacijos. Tai valstija, kurioje visada gyvai reiškėsi lietuviškoji veikla, kuri dabar kažkaip susispietė tik keliuose didesniuose centruose.

BOSTON

LAISVĖS VARPO KONCERTAS BOSTONE

Radijo valandos Laisvės Varpo pavasarinis koncertas buvo surengtas š. m. gegužės 18 d., 7 val. vak. Gavin'o salėje, So. Bostone. Koncerto programą atliko Montrealio Lietuvių Aušros Vartų parapijos choras. Choro dirigentė — p. M. D. Roch, meno vadovas ir solistas — A. Keblys. Choro sąstatą sudaro 40 dainininkų, kurių tarpe dailus būrys jaunimo.

Koncerto programoj buvo šie choriniai kūriniai: J. Gudavičiaus Kur giria žaliuoja, V. Paulausko Miškų gėlė, A. Aleksio Berneli mūsų, M. Petrausko Motuš motuše, Ant. Vanagaičio Vėjužėlis; vyrų okteto dainos: Br. Budriūno Tėviškėlė, C. M. von Weber'io Sugrįžimas ir liet. partizanų dainas Aras (klausytojams prašant — kartota); vėl chorinės dainos: Vl. Jakubėno Tremtinių giesmė, G. Verdi Lėkit, mintys iš op. Nabucco, Vyt. Klovos Udriso daina iš op. Pilėnai su solistu A. Kebliu, G. Verdi Čigonų choras iš op. Trubadūras ir P. Tamuliūno Garsumo mano Vilnius. Staigmena Bostone gyv. komp. Jul. Gaideliui — pagiedota jo giesmė Marijai.

Bostono lietuvių tarpe

montrealiečių pasirodymas paliko malonius įspūdžius. Ypačiai dirigentė M-me M. D. Roch, taip subtiliai įsijautusi į lietuvių chorinę literatūrą, o taip pat ir gana jaunų veidų bei darniai susigiedojęs choras.

Laisvės Varpo siela vis ta pati — Petras Viščiūnis. (t. st.)

BOSTONO DIENRAŠTIS APIE LIETUVIUS

Didžiausias Bostono dienraštis "Globe" savo sekmdienio kultūrinio priedo dalį paskyrė Bostono lietuviams: jų įsikūrimui, organizacijoms ir kultūrinei veiklai. Renkama medžiaga ir manoma, kad tas aprašymas pasirodys apie birželio mėn. Tai mūsų Amerikoje gimusio lietuvių Fr. Sidlauskos nuopelnas. Jis yra The Cultural Foundation of Boston Executive Director. Tenka pastebėti, kad tik jo dėka ir filmas "Lithuania" išvydo pasaulį.

KARTOJAMAS FILMAS "LITHUANIA"

Bostono televizijos stotis WBZ, kanalas 4, vasario 16 d. proga pagaminęs filmą "Lithuania", atsižvelgiant į daugybę gautų padėkos laišku ir telegramų, š. m. birželio 1 d., 1 val. p. p. vėl pakartos ir bus matoma visoje N. Anglijoje. Po šio filmo pasirodymo ir vėl parašykite stočiai padėkos laiškus, nes tas mums labai svarbu ateičiai. Ši stotis yra labai palanki lietuviams ir manoma, kad ateityje galima bus į ją įsistoti su naujais pasirodymais.

CHICAGO

MOKYKLOS ŠVENTĖ

Tradicinė Chicago K. Donelaičio žemesniosios ir aukštesniosios mokyklų sporto ir dainų šventė įvyksta š. m. birželio 2 d. (sekundien), Tėvų Marijonų so-

Amerikos Lietuvių Montessori Draugijos vaikų namelių Chicagoje auklėtinės mokosi būti šeimininkėmis, atidžiai plaudamos rankutes. Montessori principas yra "visas mokslas rišasi su praktišku gyvenimu". Vaikų nameliai yra 2743 W. 69th St., Chicagoje. Vl. Juknevičiaus nuotrauka

duose, Clarendon Hills, Illinois.

Mokyklos vadovybė kviečia visus tėvus ir mokyklos bičiulius-rėmėjus, kaip kasmet, taip ir šį kartą atvykti į šią šventę, gamtos prieigabsty pailsėti ir drauge pasigerėti atžalyno žaidynėmis bei dainomis.

• "Pabaltijos Valstybių Diena" ir sudėtinė trijų tautybių programa, gegužės 29 d. Chicagoje prasidės 7 val. vakare Sheraton viešbutyje. Iš lietuvių dainuos Dainavos Ansamblis ir sveikinimo žodį tars Lietuvos Generalinis Konsulas dr. P. Daužvardis. Pagrindiniu

kalbėtoju bus dr. Clarence Manion, buvęs Notre Dame Universiteto teisių fakulteto dekanas.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Tragiškai žuvus

A. A.

MONIKAI ir MYKOLUI SLAPŠIAMS,

giliame skausme pasilikusiems SLAPSIENES mamytei MARIJAI BLAŽIENEI, seseriai MARYTEI ir KAZIMIERUI MARCINKEVICIAMS, broliui ANTANUI ir žuvusiojo broliui TEODORUI SLAPŠIUI bei visiems artimiesiems reiškiamo nuoširdžiausią užuojautą ir kartu liūdime

Malvina ir Jonas Švarcai

MONIKAI ir MYKOLUI SLAPŠIAMS

tragiškai žuvus, jos Motinai, broliui ANTANUI, seseriai MARIJAI su šeima ir kitiems artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą

Nijolė ir Petras Maželiai

A. A.

MONIKAI ir MYKOLUI SLAPŠIAMS

tragiškai žuvus, MONIKOS mamytei, broliui ir seseriai su šeima gilią užuojautą reiškia

Grazina ir Vladas Plečkaičiai

Amžinos pagarbos

profesoriui J. TONKŪNUI

mirus Lietuvoje, O. M. TONKŪNAMS ir visiems giminėms nuoširdi užuojauta

Stasys Vaičius

Dailininkui-skulptoriui

VYTAUTUI RAULINAIČIUI

tragiškai žuvus, jo žmonai, vaikučiams, mamytei ir broliui ZIGMUI su šeima, reiškiamo užuojautą ir kartu liūdime

Dr. Vlado Ramanausko šeima

A. A.

VYTAUTUI RAULINAIČIUI

tragiškai žuvus, žmonai ALDONAI, Mamytei, vaikams INGRIDAI ir ANDRIUI, broliui ZIGMUI ir šeimai gilią užuojautą reiškia

Grazina ir Vladas Plečkaičiai

A. A.

VYTAUTUI RAULINAIČIUI

tragiškai žuvus, žmonai ALDONAI, dukrai INGRIDAI ir sūnui ANDRIUI, mamytei KRISTINAI RAULINAITIENEI, broliui ZIGMUI ir visiems artimiesiems didžio skausmo valandoje reiškiamo gilią užuojautą

Malvina ir Jonas Švarcai

VYTAUTUI RAULINAIČIUI

tragiškai žuvus, jo mylimai Mamytei, žmonai ALDONAI, sūnui ANDRIUI, dukrai INGRIDAI ir kitiems artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą

Nijolė ir Petras Maželiai